

SZKOŁA PODSTAWOWA
IM. HENRYKA SIENKIEWICZA
W RADOMYŚLI

**RADOMYŚL -
HISTORIA
I WSPÓŁCZESNOŚĆ.**

RADOMYŚL 2018

Opracowanie merytoryczne: Beata Wiszniewska, Grażyna

Borkowska, Wioletta Kaczoń, Monika Jastrzębska

Opracowanie graficzne: Beata Wawrecka

SPIS TREŚCI

WSTĘP	5
--------------------	---

ROZDZIAŁ I: Radomyśl	6
-----------------------------------	---

1. <i>Warunki środowiskowe</i>	6
2. <i>Najważniejsze fakty z dziejów Radomyśli</i> – <i>rys historyczny</i>	7
3. <i>Okres okupacji</i>	11
4. <i>Radomyśl po wyzwoleniu</i>	13

ROZDZIAŁ II: Przynależność w strukturze administracyjnej państwa.	15
--	----

1. <i>Przynależność w strukturze administracyjnej państwa</i>	15
2. <i>Przynależność parafii w strukturze administracyjnej kościoła.</i>	16

ROZDZIAŁ III: Dzieje parafii św. Andrzeja Avellino w Radomyśli	18
---	----

1. <i>Historia powstania kościoła</i>	18
2. <i>Wezwanie i patronat.</i>	21
3. <i>Świątynia i jej wystrój.</i>	22
4. <i>Dzwonnica i cmentarz</i>	28
5. <i>Grota.</i>	29
6. <i>Budynki mieszkalne</i>	30
7. <i>Zabudowania gospodarcze.</i>	31

ROZDZIAŁ IV. Charakterystyka parafii pod względem historyczno-duszpasterskim.	32
1. <i>Biskupi podlascy</i>	32
2. <i>Księża i proboszczowie</i>	41
3. <i>Powołania kapłańskie i zakonne w parafii</i>	62
4. <i>Służba kościelna.</i>	67
 ROZDZIAŁ V. Historia szkoły.	68
1. <i>Szkoła przed rokiem 1945.</i>	68
2. <i>Okres okupacji.</i>	72
3. <i>Rozwój szkoły w latach 1945 – 2018.</i>	73
4. <i>Kadra kierownicza i nauczyciele.</i>	79
 ROZDZIAŁ VI. Kultura.	88
 BIBLIOGRAFIA	90

WSTEP

Przedmiotem publikacji jest ukazanie historii i współczesności regionu Radomyśli, warunków środowiskowych, przynależności w strukturze administracyjnej państwa, historii parafii i szkoły. Na podstawie wielu źródeł historycznych i zapisków z kronik szkolnych opisałyśmy najważniejsze wydarzenia historyczne tego regionu od 1418 roku do czasów współczesnych.

W roku 2018 obchodzimy 600 – lecie pierwszej pisemnej wzmianki o naszej miejscowości oraz 100-lecie odzyskania niepodległości przez Polskę.

Przedstawiłyśmy postaci zasłużone dla wsi, parafii i szkoły w tych latach.

Autorki

ROZDZIAŁ I: **RADOMYŚL**

1. Warunki środowiskowe.

Radomyśl położona jest na skraju Wysoczyzny Siedleckiej. Wysoczyzna ta rozpościera się na południe od Podlaskiego Przełomu Bugu i na północ od Równiny Łukowskiej. Od zachodu sąsiaduje z Obniżeniem Węgrowskim i Równiną Wołomińską. Obejmuje ona obszar około 2500 km². Najwyższe punkty tu położone sięgają wysokości 190-200 m n.p.m. Miejscowość jest oddalona 20 km od Siedlec i 16 od Łukowa. Należy do gminy Wiśniew. Po odzyskaniu niepodległości w 1918 roku Radomyśl należała do województwa lubelskiego, a następnie do województwa warszawskiego, obecnie mazowieckiego.

Gleby w tym rejonie są bardzo słabe. Głównie są to bielicowe naglinowe i naiłowe. Spotyka się też obszary gleb piaszczystych. Nadają się one w zasadzie tylko do uprawy żyta i ziemniaków. Tylko na niewielkich poletkach można uprawiać pszenicę. W tym rejonie zachowały się znaczne kompleksy leśne. Głównym gatunkiem lasotwórczym na tym terenie jest sosna. Domieszkę stanowi dąb, brzoza brodawkowata, jarzębina, olsza czarna i osika.¹

¹ Towarzystwo Miłośników Wiśniewa, Wydział Kultury i Sztuki Urzędu Wojewódzkiego w Siedlcach, Siedlce 1986, s. 5.

Radomyśl leży w pobliżu dwóch niewielkich rzek: Liwca i Muchawki, między 52°03' szerokości geograficznej północnej oraz 22°22' długości geograficznej wschodniej.

Okolice Radomyśli to sąsiadujące wsie: Zabłocie od strony północnej, Januszówka od strony północno-wschodniej, Smolanka od strony wschodniej i Okniny od strony północno-zachodniej.

2. Najważniejsze fakty z dziejów Radomyśli – rys historyczny.

Trudno jest dokładnie określić czas istnienia Radomyśli i doszukać się w chwili obecnej początków prymitywnie zorganizowanego skupiska ludzi. Najstarsza wzmianka o tej miejscowości pochodzi z 1418 roku.

Dowiadujemy się, że wówczas wieś Radomyśl należała do parafii w Łukowie. W tym samym roku krakowski biskup Albert, po uczynieniu nadziału dla nowego probostwa w ilości 325 morgów przez króla Władysława Jagiełłę z królewskiej Zbuczyn, wydał dekret, tworzący parafię Zbuczyn. Radomyśl została do niej przyłączona przed rokiem 1448.

W tym samym czasie od strony południowej miejscowość była oddzielona od ziemi łukowskiej wielkim kompleksem leśnym zwanym „Tłuściec”. Ciągnął się on od zachodu na wschód.²

² A Winter, Dzieje Siedlec 1448-1918, Warszawa 1969, s. 11.

„Radomyśl, niegdyś miasteczko, dziś wieś prywatna w Guberni Lubelskiej, powiecie i okręgu siedleckim, od miasta powiatowego 3 mile, od stacji zaś pocztowej Zbuczyn 1,5 odległa.

Założona jako miasto w roku 1584 przez Jakuba Sieniawskiego, dziedzica, któremu król Stefan Batory dał na to przywilej tegoż roku, nadając mieszkańcom prawo niemieckie z uchyleniem wszelkich innych praw i zwyczajów krajowych i wyjęciem spod sądownictwa kasztelanów, starostwa, itd. Ustanowiony został tymże samym przywilejem w Radomyśli targ w tydzień raz i jarmark w maju, a przy tem cechy rzemieślnicze. Ażeby zaś zachęcić do osiedlania i budowania się, mieszczanie uwolnieni zostali na lat cztery od wszystkich podatków.

Władysław IV przydał w roku 1633 nowym przywilejem jeszcze targ tygodniowy i dwa jarmarki. Wojny atoli szwedzkie tak miasteczko zniszczyły i zubożały, i z odtąd już się nie podźwignęło”. Zostało zmienione na osadę wiejską i należało do parafii Zbuczyn.³

W Słowniku Geograficznym Królestwa Polskiego znajdujemy informację: „Radomyśl – wieś i folwark, pow. Siedlce, Gm. i parafia Zbuczyn, leży przy linii drogi żelaznej Warszawa – Terespol, odległość 16 wioś od Siedlec a 10 od Łukowa, posiada szkołę początkową ogólną.”⁴

³ S. Orgelbrand, Encyklopedia Powszechna, t. 21, 1865, s. 876.

⁴ Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich (dalej SG), t.9, 1888, s. 427.

Ludność Oknin, Radomyśli i Zabłocia nie była zróżnicowana społecznie. Mieszkańcy to potomkowie drobnej szlachty zamieszkałej tu od dawna.

Nazwa wsi Radomyśl według źródeł pochodzi od dziedziców o nazwiskach jednobrzmiących z nazwą wioski, w której były folwarki, stąd Radomyski w Radomyśli, Okniński w Okninach. Według innych źródeł: Radomyśl to nazwa dzierżawcza, powstała od imienia Radomysł. A Pawiński podaje, że pierwotnie była nazwa dwuczłonowa – Radomyśl-Szadki (1531r.), a potem Sędko (1534r.).⁵ Drugi człon tej nazwy – Sędko – jest nazwą rodową.

H. Górniewicz w swojej pracy podaje, że pochodzi ona od słowiańskich hipokorystyków; tu od imienia Sędzisław.⁶ Imię to wymienia również Taszycki – Sędek – od typu Sędzisław. Oznaczała ona część wsi i jest używana obecnie. Jednakże w oficjalnych nazwach pozostała tylko Radomyśl.⁷

Według opowiadań: Radomyśl – Sędko pochodzą od nazwisk osiadłych dwóch pierwszych gospodarzy: Radomyski i Sętek.

Zabłocie – jest to nazwa topograficzna od wyrażenia przyimkowego „za błotem”.

Po upadku powstania kościuszkowskiego Radomyśl trafiła pod okupację austriacką.

⁵ A. Pawiński, Polska XVI wieku pod względem geograficzno-statystycznym. Źródła dziejowe t. XVI Małopolska, Warszawa 1886, 383.

⁶ M. Górniewicz, Rodowe nazwy miejscowe Wielkopolski, Małopolski, Mazowska, Gdańsk 1968, s. 91.

⁷ W. Taszycki, Najdawniejsze polskie imiona osobowe, Kraków 1926, (w:) Rozprawy i studia polonistyczne, Onomastica, Wrocław 1958, s. 120.

W roku 1827, a więc krótko przed powstaniem listopadowym, Radomyśl liczyła 244 mieszkańców, żyjących w 41 domach.⁸

Liczbę mieszkańców Radomyśli, Oknin, Zabłocia z lat 1858, 1931 przedstawia tabela 1.

Tabela 1. Liczba mieszkańców wsi Radomyśl, Okniny, Zabłocie w latach 1858, 1931.

Nazwa miejscowości	Liczba ludności	
	1858r.	1931r.
Radomyśl	252	454
Okniny	212	448
Zabłocie	103	207
Razem	567	1109

Źródło: Opracowanie własne na podstawie materiałów źródłowych.

Powyższe dane świadczą o znacznym przyroście ludności w parafii. Ludności przybywało i następował szybki rozwój gospodarczy. Niestety wieś przeżywała również trudności. Największe nieszczęścia dotknęły nasze tereny w latach międzypowstaniowych 1845-1855. Mniej więcej w tym czasie

⁸ SG, t.9, s.427.

wystąpiły nieurodzaje, gradobicia, ulewę, dużo osób zmarło na cholerę.

W latach 1862-63 wybudowano kolej Warszawa – Brześć, która przebiega około 1 km od Radomyśli.

„W 1914 roku w czasie wojny przed nacierającymi wojskami niemieckimi cofały się rosyjskie wojska i paliły większość wiosek i wszystkie zbożowe sterty, które znalazły na swej drodze odwrotu. Los spalenia czekał i wioskę Radomyśl. Ludność strwożona taką możliwością z modlitwą na ustach postanowiła sobie postawić kaplicę lub utworzyć parafię w swej wiosce, jeśli ich Bóg uchroni od klęski spalenia. Pożaru nie było.⁹

Mieszkańcy Radomyśli postanowili dotrzymać danej obietnicy i zrealizować swoje zamierzenia co do kaplicy. Postawiono małą, murowaną kaplicę na środku drogi wiodącej z Radomyśli do Zbuczyna. Kaplica ta w kształcie słupa bez żadnej formy istniała w tym miejscu do 1933 roku – kiedy to poddana została rozbiórce. Myśl o utworzeniu własnej parafii wciąż była żywa wśród parafian. Marzenie to nieoczekiwanie miało się wkrótce spełnić.

3. *Okres okupacji.*

Pod koniec września 1939 roku, powiat siedlecki, jak i Radomyśl, znalazły się pod okupacją niemiecką. Społeczeństwo polskie zaczęło organizować walkę konspiracyjną. Radomyśl przynależała do organizacji ZWZ-

⁹ Ks. A. E. Olędzki, *Żywot świętego Andrzeja z Avellino 1521-1608*, Lublin 1964, s. 49.

AK. Jej członkami byli między innymi: Julian Jerzykowski, Edward Remiszewski, Tadeusz Orzyłowski, Czesław Wiszniewski.

Przykładem postawy patriotycznej jest żołnierz oddziału AK – Henryk Koziestański ps. „Wilk”, absolwent Liceum im. Hetmana Żółkiewskiego w Siedlcach. Był on człowiekiem wyjątkowo szlachetnym, odważnym, zaangażowanym w walkę z okupantem hitlerowskim.

Z tych względów oddelegowany został do szkoły podoficerskiej, zorganizowanej przy oddziale leśnym Armii Krajowej, ppor. Stanisława Halki, ps. „Rys” pod Mordami. Jego działalność w zakresie akcji sabotażowo-dywersyjnych była bardzo bogata. Partyzant zginął 10 czerwca 1944 roku śmiercią bohaterską od kuli faszystowskiego okupanta. Został pośmiertnie odznaczony.

W wyniku działań wojennych w Radomyśli spłonął jeden dom mieszkalny i 10 budynków gospodarczych. W Zabłociu – Kolonii Niemcy podpalili dom i zamordowali jego właściciela, Sobiczewskiego. Do obozu na tzw. przymusowe roboty w Niemczech trafili: Antoni Wyczółkowski, Stanisław Kędziora, Tadeusz Sobiczewski, Sabina Żurawska, Tadeusz Wiszniewski, Stefan Kiełtrzykowski oraz Ostrowski, który, jako jedyny z wymienionych, do domu nie wrócił.

Nadszedł tak długo oczekiwany dzień wyzwolenia spod okupacji hitlerowskiej. Dla gminy Wiśniew to 24 lipca 1944 roku.¹⁰

¹⁰ Towarzystwo Miłośników Wiśniewa, op. cit., s. 67.

4. Radomyśl po wyzwoleniu.

Skończyła się wojna. Zaczęto prace we wszystkich kierunkach, zdążających do odbudowy zniszczonego wojną kraju.

Do roku 1966 funkcjonowała w Radomyśli Gromadzka Rada Narodowa i placówka pocztowa. W 1962 roku doprowadzono energię elektryczną, a w roku 1964 wybudowano nową szkołę, do której uczęszczają dzieci z Radomyśli, Oknin, Zabłocia i części Januszkówki. Do niedawna wsie te były „odcięte od świata”. Najbliższy przystanek PKP w Dziewulach był odległy o 5 km, a brak dróg uniemożliwiał dojazd do najbliższych miast. Dopiero w 1983r. mieszkańcy okolicznych wsi w czynie społecznym wybudowali przystanek PKP w Radomyśli oraz drogę asfaltową. W 1985 roku pojawił się po raz pierwszy autobus dojeżdżający z Siedlec do wsi Radomyśl i Okniny.

W ostatnich latach założono wodociąg. W 1996 roku pojawiły się pierwsze telefony.

W Radomyśli znajdują się trzy sklepy spożywczo przemysłowe, zakład piekarniczo – cukierniczy, Centrum Integracyjno – Edukacyjne, Ochotnicza Straż Pożarna (od roku 2015 włączona do Krajowego Systemu Ratownictwa Gaśniczego). We wsi ułożono chodnik i odnowiono rondo. W 2008 roku w centrum wsi został odsłonięty Pomnik Trzech Krzyży. Pokażnych rozmiarów monument upamiętniający rocznicę 30 – lecia wyboru na Stolicę Piotrową Jana Pawła II, 90 rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości, 80

rocznicę powstania Ochotniczej Straży Pożarnej w Radomyśli. Corocznie w tym miejscu odbywają się uroczystości z okazji Dnia Papieskiego, Święta Odzyskania Niepodległości przygotowywane przez nauczycieli i uczniów oraz uroczystości strażackie.

Według stanu na 30 listopada 2015 roku liczba mieszkańców wsi: Radomyśl, Stare Okniny, Nowe Okniny, Okniny Podzdrój, Zabłocie liczy łącznie 1141.

ROZDZIAŁ II:

PRZYNALEŻNOŚĆ W STRUKTURZE ADMINISTRACYJNEJ PAŃSTWA.

1. Przynależność w strukturze administracyjnej państwa.

W sierpniu 1919 roku ustawa tymczasowa utworzyła na terenach wyzwolonych spod okupacji państw centralnych 5 województw, w tym województwo lubelskie, które obejmowało tereny dwóch przedwojennych guberni: siedleckiej i lubelskiej. Składało się ono z dziewiętnastu powiatów, w tym siedleckiego.¹¹ W ten sposób parafia Zbuczyn, do której należała Radomyśl weszła w skład województwa lubelskiego i powiatu siedleckiego. Z drobnymi zmianami województwo lubelskie utrzymało swój kształt do kwietnia 1939 roku. Parafia Radomyśl, która odłączyła się od parafii Zbuczyn w 1931 roku, przez cały ten czas należała do wyżej wspomnianego województwa.¹²

Poważniejsze zmiany w strukturze administracyjnej nastąpiły po II wojnie światowej, w 1949 roku, kiedy to powiat siedlecki i siedlecki grodzki wyłączono z województwa lubelskiego i włączono do województwa warszawskiego. Kolejną zmianą było utworzenie w 1975 roku województwa

¹¹ W. Ćwik, J. Reder, Lubelszczyzna. Dzieje rozwoju terytorialnego, podziałów administracyjnych i ustroju władz, Lublin 1977, s. 106.

¹² K. Koziestański, Dziej parafii Zbuczyn w latach 1819-1939, Lublin 1996, s. 33. Praca magisterska niepublikowana.

siedleckiego, do którego weszła parafia Radomyśl.¹³ Taki stan rzeczy pozostawał do roku 1999.

Obecny podział terytorialny, ustanowiony został na początku 1999 roku. Radomyśl należy do województwa mazowieckiego, które jest największym, pod względem powierzchni – 35 597 km² – i liczy 5 385 tys. mieszkańców. Teren obecnego województwa mazowieckiego pokrywa się mniej więcej w 70% z historycznym Mazowszem. Liczba mieszkańców powiatu siedleckiego - stan z 2017r. – 81 402 osoby.

2. Przynależność parafii w strukturze administracyjnej kościoła.

Diecezja Podlaska, erygowana bullą Piusa VII „Ex imposita Nobis” 30 czerwca 1818 roku podczas swych ponad 170-letnich dziejów odegrała w historii Kościoła w Polsce znaczną rolę ze względu na problem unicki i fakt, że rząd carski traktował ją jako teren eksperymentów swej polityki wobec Kościoła w Królestwie Polskim.

Dotychczasowe jej dzieje dzielą się na trzy okresy:
I okres (1818 – 1867) – od erekcji do kasaty przez rząd carski;
II okres (1867 – 1918) – pod rządami biskupów i administratorów lubelskich;
III okres (1918 – do czasów obecnych) – dzieje wskrzeszonej diecezji.¹⁴

¹³ W. Ćwik, J. Reder, op. cit., s. 160 i s. 188.

¹⁴ Katalog Diecezji Siedleckiej, Siedlce 1999, s. 46.

Po wskrzeszeniu Diecezji Podlaskiej w 1918 roku, biskup H. Przeździecki 9 grudnia tego roku wydał dekret dzielący ową diecezję na 18 dekanatów.¹⁵

Parafia Zbuczyn weszła do dekanatu siedleckiego. Zmiany w sieci dekanalnej w Diecezji Podlaskiej, które nastąpiły w latach: 1920, 1923 i 1924 nie zmieniły przynależności wyżej wymienionej parafii do dekanatu siedleckiego.

29 października 1925 roku bulla papieża Piusa XI „*Vixindum Poloniae*” ustala nowy podział dekanalny Diecezji Podlaskiej. Utworzono w wyżej wymienionej diecezji dwa dekanaty siedleckie: św. Stanisława i Najświętszej Maryi Panny. Parafia Zbuczyn od tego czasu należała do dekanatu siedleckiego św. Stanisława oraz parafia Radomyśl, wyodrębniona w roku 1931.¹⁶

Bulla Jana Pawła II „*Totus Tuus Poloniae Populus*” z 25 marca 1992 roku zmieniła nazwę diecezji na „siedlecką” i włączyła ją do nowo powstałej metropolii lubelskiej. Zmniejszyła jej terytorium o dekanaty: sokołowski, sterdyński i węgrowski oraz część janowskiego, łosickiego i liwskiego. Zostały one włączone do Diecezji Drohiczyńskiej.

W związku z tym nastąpiły nowe rozgraniczenia dekanalne w Diecezji Siedleckiej. Obecnie liczy 25 dekanatów. Parafia Radomyśl w tym podziale należy do dekanatu zbuczynskiego.

¹⁵ Wiadomości Diecezjalne Podlaskie (dalej WDP), - R.2 (1919), nr 2-4, ss. 18-19; P. Aleksandrowicz, Diecezja Siedlecka czyli Podlaska. W rocznicę erekcji (1818 – 1968). Przyczynki i materiały do dziejów Diecezji Siedleckiej czyli Podlaskiej, Siedlce 1971, s. 204.

¹⁶ Schematyzm Diecezji podlaskiej z 1983 r., s.89.

ROZDZIAŁ III:
DZIEJE PARAFII
ŚW. ANDRZEJA AVELLINO
W RADOMYŚLI

1. Historia powstania kościoła.

Skończyła się wojna. Od września 1918 roku wskrzeszoną Podlaską Diecezją zarządzał biskup Henryk Przeździecki. Troską jego było, aby wierni jak najbliżej mieli świątynie do uczęszczania na nabożeństwa. „Potrzeba tyle świątyń dźwignąć, tyle parafii zorganizować, aby najdalsza droga do świątyni nie przekraczała 3 kilometrów, aby każdy bez zmordowania mógł być w niedzielę i święta ma Mszy św. i słowa Bożego wysłuchać.”¹⁷

W 1928 roku Radomyśl przystąpiła do komasacji gruntów. Zrodziła się wówczas myśl stworzenia parafii. Tym bardziej, że do parafialnego kościoła w Zbuczynie dzieliła odległość ok. 8 km.¹⁸ Śmielsi gospodarze: St. Wiszniewski, St. Okniński, J. Borkowski, Ł. Orzełowski, L. Żurawski, I. Żurawski zwrócili się do swego księdza proboszcza w Zbuczynie – ks. A. E. Olędzkiego – o radę w tej sprawie.¹⁹

W roku 1928 na wniosek ks. Olędzkiego powzięto decyzję wydzielenia z ogółu gruntów wsi Radomyśl gruntu parafialnego. Dnia 1 października 1931 roku została

¹⁷ Ks. A. Olędzki, *Żywot*, s. 49.

¹⁸ APR, Kronika parafii Radomyśl nr 5 (brak paginy).

¹⁹ Ibid.

erygowana parafia przez księdza biskupa Henryka Przeździeckiego.²⁰

Początkowo do parafii należały tylko 2 wioski: Radomyśl i Zabłocie. Wieś Okniny odłączyła się od parafii Zbuczyn i przyłączyła do parafii Radomyśl 14 października 1931 roku.

W początkach parafii liczba wiernych przedstawiała się następująco: Radomyśl – 454 osób, Zabłocie – 207, Okniny – 448, co daje razem 1109 osób. Wieś Januszówka przyłączyła się do parafii Radomyśl dopiero w 1955 roku.

Z braku lokalu, mieszkańcy Radomyśli wydzierżawili remizę strażacką, którą wyremontowali i odnowili z przeznaczeniem na kaplicę. Pierwszym proboszczem zostaje ks. Bolesław Jasiński, dotychczasowy wikariusz parafii Międzyrzec.

Kościół z braku funduszy miał być drewniany. W 1934 roku niespodziewanie przyjechał z Siedlec do Radomyśli ksiądz prałat Szymon Pióro. Zaproponował proboszczowi zbudowanie kościoła murowanego. Obiecał pokryć 50% kosztów budowy.

Mieszkańcy Zabłocia: Agnieszka Oknińska z dziećmi, Michałem i Ewą, podarowali na ten cel własny plac leżący za drogą naprzeciwko plebanii – 300 m².

Budowę kościoła zaczęto wczesną wiosną 1935 roku. Roboty prowadził inżynier Oniszczyk z Łukowa. Styl kościoła był narzucony przez ofiarodawcę – ks. Sz. Pióro. Życzeniem jego było, by świątynię wymurowano na wzór świątyni

²⁰ ADS, Dekret z dnia 16 września 1931 r., nr 4768.

w Magnuszewie nad Wisłą i, aby w niej był grobowiec dla niego. „10 maja 1936 roku, kiedy kościołem katolickim rządził Ojciec Święty Pius XI, a prezydentem Rzeczypospolitej był Ignacy Mościcki, Biskupem Diecezji Podlaskiej – Henryk Przeździecki, poświęcono i złożono kamień węgielny pod nowo budujący się kościół w Radomyśli i dokonano poświęcenia fundamentów tego kościoła.²¹

Fot. 1. Kościół parafialny w Radomyśli. Źródło: Kalendarz.

W październiku 1936 roku kościół został oddany do użytku. Miejscowy proboszcz dokonał poświęcenia kościoła 4 października i przeniósł w procesji Najświętszego Sakrament, po czym odprawił tu pierwszą mszę świętą. Kolejne lata to wielka ofiarność parafian i wzmożony wysiłek przy pracach wykończeniowych i wyposażeniu kościoła.

²¹ APR, Kronika parafii Radomyśl nr 5 (brak paginy).

2. Wezwanie i patronat.

Fot. 2. Św. Andrzej Avellino - patron parafii Radomyśl.

Patronem nowo utworzonej parafii w Radomyśli w 1931 roku został św. Andrzej Avellino. Proboszcz parafii radził: „Co do świętego opiekuna parafii czyli Patrona, adwokatem na ziemi był św. Andrzej Avellino. Jemu polećcie swoją sprawę i siebie, biorąc go sobie za Patrona. On przed bogiem będzie was bronił i sprawę parafii waszej poprowadzi. A, że On jest i moim Patronem, to i ja będę waszej sprawie służył.”²² Wierni, gromadzący się w święta i niedziele, stali

²² Ks. A. E. Olędzki, op. cit., s. 52.

modły do Boga, a i św. Andrzej Avellino cześć swą odbierał jako Patron. Bardziej niż co dnia modlono się do św. Andrzeja w Jego święto 10 listopada lub w niedzielę po 10 listopada, jako w uroczystości poświęcone św. Patronowi. Wówczas to śpiewana jest pieśń ułożona ku czci Patrona przez parafiankę – Mariannę Orzyłowską.

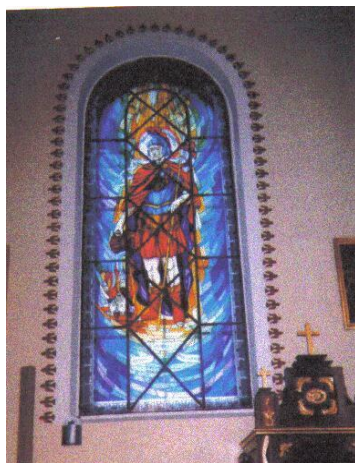
3. *Świątynia i jej wystrój.*

Kościół stanowił w parafii miejsce szczególne – miejsce spotkań ludzi z Bogiem, dlatego też budowa i wystrój miały oddziaływać na człowieka, ukazując mu moc i bliskość Boga. Kościół w Radomyśli jest murowany, wybudowany w 1936 roku. Właściwie nie posiada wyraźnych cech stylowych. Upatrujący tam stylu, mógłby znaleźć jedynie renesansowe linie.

Kościół murowany w stylu nietypowym, składa się z jednej nawy, prezbiterium, dwóch zakrystii, chóru. Posadzka w całym kościele marmurowa, zakupiona przez ks. Sz. Pióro. W obydwu zakrystiach podłoga z drzewa sosnowego. Jest 8 dużych okien, w których z inicjatywy ks. proboszcza, Stanisława Grabowieckiego, oraz ofiarności wielu sponsorów, powstały witraże.

W prezbiterium nad ołtarzem głównym jest okrągły witraż Przenajświętszej Trójcy (ofiara ks. Sz. Pióro) oraz witraż w kształcie półkola Opatrzności Bożej nad wejściem do kościoła. Ramy wszystkich okien są konstrukcji żelaznej.²³

²³ APR, Inwentarz Fundi instructi nr 36, s. 15.

Fot. 3. Witraż przedstawiający św. Floriana. (fot. własna)

Wielki ołtarz murowany (ofiara ks. Sz. Pióro) jest obudowany drzewem dębowym, pokryty zaś ciemną politurą oraz złoczeniami. Nad ołtarzem umieszczono statuę Matki Najświętszej, rzeźbionej w drzewie, pokrytej kolorową polichromią. Wysoko nad ołtarzem i ponad witrażem umieszczony jest napis na rzeźbionej w drzewie wstędze, podtrzymywanej przez aniołów: „Chwała na wysokości Bogu a na ziemi pokój ludziom dobrej woli”. Po bokach ołtarza są umieszczone na dwóch podstawach dębowych dwie figury, rzeźbione w drzewie: św. Szymona i św. Tadeusza.

Po bokach ołtarza są umieszczone na podstawach dębowych dwie figury, rzeźbione w drzewie: św. Szymona i św. Tadeusza, którzy są patronami diecezji siedleckiej.

Fot. 4. Ołtarz główny. (fot. własna)

Ołtarze boczne są wykonane z ciemnej dębiny, złożone. W ołtarzu po lewej stronie we wnęce nastawy ołtarzowej widnieje figura Chrystusa Ukrzyżowanego. Na zasłonie jest obraz olejny na płótnie patrona parafii – św. Andrzeja z Avellino. Nad ołtarzem rzeźby w drzewie: po bokach dwoje aniołów, a po środku figura Serca Jezusowego.

Drugi ołtarz boczny zawiera we wnęce nastawy trzy obrazy olejne na płótnie: Najświętsze Serce Jezusa, św. Franciszka z Asyżu i św. Józefa. Nad ołtarzem rzeźbione są w drzewie postacie dwóch aniołów po bokach i pośrodku figura św. Stanisława Kostki. Na mensie jest tabernakulum z drzewa, wewnątrz złożone. W nawie nad bocznymi ołtarzami jest polichromia dwóch aniołów, które zostały wykonane podczas odnowy kościoła w latach sześćdziesiątych.

Ambona, znajdująca się po prawej stronie głównego ołtarza (ofiara ks. Sz. Pióro) jest wykonana w kształcie łodzi.

Nad nią rzeźbiony w drzewie rozpięty żagiel. Wykonana została z drzewa dębowego przez Henryka Tarkowskiego z Warszawy.

Chrzcielnica znajduje się po lewej stronie głównego ołtarza, wykonanego z drzewa dębowego.

Nad chrzcielnicą jest daszek, na którym znajduje się statua św. Jana Chrzciciela, udzielającego chrztu Panu Jezusowi. Wyżej na ścianie umieszczony jest gołębek w promieniach – symbol Ducha Świętego.

W kościele po obydwu stronach naw znajdują się konfesjonały, wykonane z drzewa dębowego, ozdobione złoceniami.

Organy posiadają 9 głosów. Kupione jako używane z parafii Zbuczyn.

W roku 1955 organy zostały generalnie wyremontowane. Posiadają klawiaturę, napęd miecha jest mechaniczny. W 2005 roku poddano je generalnemu remontowi.

Kościół przez cały czas istnienia był kilkakrotnie remontowany. Dach kościoła, pokryty blachą ocynkową, wymaga co pewien czas malowania celem zapobieżenia korozji (remont dachu – 1982r., 1999r.). W ostatnich latach blacha na dachu została wymieniona.

Ściany kościoła wewnątrz i na zewnątrz tynkowane, odnawiane gruntownie w 1999 roku (wcześniejsze remonty – 1957r., 1960r., 1978r.).

W ciągu ostatnich kilku lat kościół definitywnie zmienił swój wygląd. Z inicjatywy ks. proboszcza St. Grabowieckiego w 1998 roku, wysiłkiem i ofiarnością parafian, wybudowano przy kościele piękną wieżę. Zegary na

wieży odmierzają czas mieszkańcom Radomyśli. O wielkości i ważności tego wydarzenia świadczy wizyta ekipy telewizyjnej – 20 października 1999 roku.

Fot. 5. Wieża kościoła w Radomyśli. (fot. własna)

23 października 1999 roku odbyła się uroczystość poświęcenia wieży przez ks. biskupa Jana Mazura. Z chwilą pobudowania wieży przeniesiono tam dzwony, które uruchamiane są elektronicznie. W 2014 roku rozbudowano wieżę i położono na kościele nową elewację. W roku 2016 wokół kościoła położono kostkę brukową.

Na cmentarz kościelny, obsadzony dookoła lipami, prowadzi efektowna brama, nad którą widnieje napis: „Z wiarą ojców w trzecie tysiąclecie”. Wybudowana została w tym samym

czasie, co wieża. Wcześniej była brama żelazna z dwiema po bokach żelaznymi furtkami.

Do zabytków kościelnych należą: feretron barokowy z XVIII w., z obrazem dwustronnym: św. Stanisława – biskupa oraz św. Wawrzyńca, a także dwa ornaty z tkanin z XVIII w., pochodzące z kościoła w Zbuczynie.²⁴

**Fot. 6. Feretron barokowy (jedna strona) z XVIII w.
(fot. własna)**

W inwentarzach parafii Radomyśl, stosunkowo dużo miejsca zajmują informacje o wyposażeniu kościoła i zakrystii. W oparciu o nie można stwierdzić, że kościół w Radomyśli jest dobrze zaopatrzony w szaty liturgiczne, księgi, naczynia i inne przedmioty, potrzebne do sprawowania kultu religijnego.

²⁴ Katalog zabytków sztuki w Polsce, t. 10, zeszyt 22, Powiat siedlecki, Warszawa 1965, s. 24.

Cały kościół jest zelektryfikowany i radiofonizowany zewnętrznie i wewnętrznie. W okresie zimowym uruchamiane jest centralne ogrzewanie.

4. *Dzwonnica i cmentarz.*

W parafii Radomyśl istnieje dzwonnica w postaci osobnego budynku. Najpierw była konstrukcji drewnianej z grubych belek, kryta blachą. Od 1972 roku dzwonnica murowana z salą katechetyczną (remonty – 1984r., 1999r.).

W Radomyśli cmentarz grzebalny oddalony jest od kościoła o około 400m. Miejsce pod cmentarz wydzielono już w 1931 roku o powierzchni 2 ha. Do poświęcenia cmentarza został oddelegowany ksiądz kanonik A. E. Olędzki.²⁵

Początkowo ogrodzony był siatką żelazną na podmurówce betonowej. Brama i furtka, wiodące na cmentarz, są żelazne. W 1987 roku dokonano powtórnego ogrodzenia cmentarza.

Cmentarz grzebalny utrzymywany jest w porządku. Przecina go szeroka aleja. Po obydwu jej stronach znajdują się szeregi pomników, głównie marmurowych i kamiennych.

W 2014 r. został wybudowany ołtarz po to, aby podnieść standard uczestniczenia we Mszy świętej za zmarłych spoczywających na cmentarzu.

²⁵ ADS, Pismo ks. Józefa Kobylińskiego – dziekana dekanatu siedleckiego z dn. 30 X 1931r., N^o=93.

5. Grota.

W 1981 roku na placu kościelnym wybudowano grotę. „Gdy parafia Radomyśl gorliwie przygotowywała się na przybycie Matki Boskiej Kodeńskiej w kopii Cudownego Obrazu, wtedy zrodziła się myśl, żeby wybudować grotę Matce Boskiej jako wotum. Ks. proboszcz jednocześnie przypomniał, że w tym roku mija 40 lat od założenia parafii, więc postanowiono, że grotą będzie pamiątką obydwu wydarzeń.

Fot. 7. Grota. (fot. własna)

Z całym zapalem zabrano się do realizacji projektu. Złożono ofiary. Wykonawcy zwiedzili kilka kościołów, przy których są groty. Inni społeczność pojechali zamówić figury w Piekarach Śląskich. Kto tylko mógł zwoził kamienie. Kilku gospodarzy bezinteresownie budowało grotę, zrobiono oświetlenie oraz ufundowano tablicę pamiątkową:

„Matko Boża, która powiedziałaś, że tam, gdzie się czci w sposób szczególny Twój obraz lub figurę, tam jesteś szczególnie obecna – prosimy Cię, bądź wśród nas na zawsze, wypraszaś powołania kapłańskie i zakonne z naszej parafii, odnow nasze rodziny, uproś pokój i zgodę, a my będziemy Ci okazywać wdzięczność przez częste odwiedzanie Ciebie, Maryjo, w tej grocie!

W imieniu tu obecnych proszę Cię, Arcypasterzu, o poświęcenie i odsłonięcie groty.

S. Hiacynta – Helena Izdebska”

Poświęcenia groty dokonał obecny w tym czasie w Radomyśli, z racji jubileuszu 50-lecia parafii, ks. biskup Wacław Skomorucha, dnia 1 listopada 1981 roku.²⁶

6. *Budynki mieszkalne duchowieństwa.*

Formowanie się nowej parafii w Radomyśli pociągnęło za sobą budowę nie tylko kościoła, ale również plebanii i budynków gospodarczych. W 1931 roku pierwszy administrator – proboszcz nowej parafii Radomyśl – ks. Jasiński zamieszkał w domu Jana Oknińskiego na końcu wsi. Zajmował połowę domu, składającą się z kuchni i jednego pokoiku.

Ks. proboszcz wraz z wiernymi z zapalem przystąpił do dalszych prac organizacyjnych, związanych z funkcjonowaniem parafii. Wraz z zawiązanym budowlanym komitetem przeprowadził uchwałę dobrowolnego

²⁶ APR, Kronika parafialna nr 5 (brak paginy).

opodatkowania się po 1 zł z morgi²⁷ i po 1 zł od duszy. Fundusze z trudem zbierane pozwoliły w 1932 roku postawić i pokryć blachą plebanię. Proboszcz zamieszkał w jej części na zimę 1933 roku.²⁸

Jest to budynek drewniany, zewnątrz szalowany, a wewnątrz – tynkowany. Kryty blachą ocynkowaną. Mieszkania: kancelaria, kuchnia, hol, cztery pokoje, łazienka. Plebania ogrodzona została w 1963 roku siatką metalową.

Wygląd samej parafii i jej otoczenia uległ zmianie za czasów administrowania parafią przez ks. Stanisława Grabowieckiego, ks. Tadeusza Gruzy oraz ks. Mieczysława Pocijuka. Budynek plebanii odnowiono, zmieniono ogrodzenie, posadzono wiele nowych drzew – owocowych i dekoracyjnych.

7. Zabudowania gospodarcze.

Pierwsze budynki gospodarcze z 1932 roku drewniane, kryte strzechą” obora, kurnik, węglarka, zostały rozebrane. W 1934 roku nabyto w Śmiarach stodołę drewnianą, która w niewyjaśnionych okolicznościach spłonęła w 1980 roku..

Obecnie budynki gospodarcze są nowe: pomieszczenie na opał murowane z 1971 roku oraz budynek gospodarczy wielofunkcyjny, murowany z 1981 roku. Funkcjonują po dziś dzień.

²⁷ Morga – móg, jednostka powierzchni gruntów o zmiennej wielkości.

²⁸ Ks. A. E. Olędzki, op. cit., s. 55-56.

ROZDZIAŁ IV:
CHARAKTERYSTYKA PARAFII
POD WZGLĘDEM HISTORYCZNO-
DUSZPASTERSKIM.

1. *Biskupi podlascy.*

Papież Benedykt XV, biorąc pod uwagę zmiany polityczne w Europie w wyniku pierwszej wojny światowej i potrzeby religijne narodu polskiego, który odzyskał niepodległość, bullą z dnia 24 IX 1918 r. wskrzesił Diecezję Podlaską, a na jej biskupa wyznaczył KS. HENRYKA PRZEŹDZIECKIEGO, zasłużonego kapłana archidiecezji warszawskiej.

Przeździecki, konsekrowany 17 XI 1918 roku w Warszawie, objął rządy diecezją 30 XI 1918 roku, a ingres²⁹ do katedry janowskiej odbył 5 I 1919 r. Mianował konsultorów diecezjalnych, pierwszych członków kapituły³⁰, zorganizował kurię i sąd biskupi.

Organizacja pracy duszpasterskiej we wskrzeszonej diecezji napotyka wielkie trudności. Wojna światowa pozostawiła po sobie zniszczenia nie tylko materialne, lecz i moralne. Trzeba było odzyskać zabrane przez prawosławie kościoły, budować nowe i remontować zniszczone.

²⁹ Ingres – uroczystość przybycia nowego biskupa do diecezji.

³⁰ Kapituła – w kościele rzymskokatolickim kolegium kanoników przy katedrach (k. katedralna) lub kościołach większych miast (k. kolegialna).

W ciągu niespełna pięciu lat powstało w diecezji 66 nowych parafii, przybyło 106 kościołów, tak, że w 1923r. diecezja dzieliła się na 18 dekanatów, 181 parafii, miała 262 kapłanów i około 640 tys. wiernych.

Celem przygotowania młodzieży męskiej do kapłaństwa, biskup Przeździecki w 1923 r. założył Gimnazjum i Liceum Biskupie w Siedlcach pod wezwaniem św. Rodziny. Szkoła ta wydała wielu kandydatów do kapłaństwa i zwiększyła w społeczeństwie polskim liczbę świątłych jednostek o poglądzie katolickim. Do ożywienia religijności przyczyniły się zakony i zgromadzenia oraz nowo powstałe organizacje i bractwa religijne.

Papież Pius XI bullą „*Pro vecto et utili*” z dnia 25 I 1924 r. przeniósł stolicę biskupią wraz z kapitułą katedralną z Janowa do Siedlec, wynosząc kościół parafialny pod wezwaniem Niepokalanego Poczęcia NMP do godności katedry.

Biskup Przeździecki szczególne zasługi położył w akcji unijnej, rozwijającej się we wschodnich diecezjach Polski w latach 1923-1939.³¹ Biskup ten dokonał erekcji parafii w Radomyśli i 12 V 1933 r. oraz pierwszej wizytacji tej parafii.

Był też sekretarzem Episkopatu Polski, zmarł podczas wizytacji pasterskiej 9 V 1939 r. Pochowany został w katedrze siedleckiej.

Kapituła podlaska 16 V 1939 r. powierzyła rządy diecezją BISKUPOWI SUFRAGANOWI CZESŁAWOWI

³¹ E. Jarmoch, Religie – Świątynie – Wyznania, Siedlce 1996, ss. 50-51.

SOKOŁOWSKIEMU, jako wikariuszowi kapitulnemu. Kilka miesięcy później wybuchła II wojna światowa.

Nastąpiła tragiczna okupacja hitlerowska, która zatopiła naród i kościół polski w morzu nieszczęść. Przed biskupem stanęły trudne i ciężkie obowiązki w tej wyjątkowej sytuacji.

Otrzymał za pośrednictwem nuncjusza apostolskiego w Berlinie 27 VI 1940 r. nominację na administratora apostolskiego z prawami biskupa rezydencjalnego, Sokołowski, starał się podołać obowiązkom, jakie Opatrzność włożyła na jego barki.

Po likwidacji seminarium duchownego w Janowie, biskup uczynił wszystko, aby alumni mogli kontynuować swe studia filozoficzno-teologiczne w Siedlcach.

Zwrócił szczególną uwagę na wizytację parafii, niosąc pociechę religijną i błogosławieństwo umęczonemu społeczeństwu Podlasia. W tym celu wyjednał u Stolicy Apostolskiej, dla mianowanych przez siebie wikariuszy generalnych, szczególne przywileje, co miało mu ułatwić wizytację parafii. Wikariuszami generalnymi byli prałaci: ks. Jan Grabowski, ks. Aleksander Lipiński i ks. Andrzej Szklarski. Sam biskup niezmordowanie docierał do najbardziej oddalonych parafii. Diecezja siedlecka, za administracji biskupa Sokołowskiego, stała się azylem dla wyrzuconych przez reżim hitlerowski ze swoich parafii i diecezji księży z zachodnich województw Polski. Biskup wszystkich gościnnie przyjmował, przydzielając im stanowiska w parafiach. Administrację diecezji sprawował do chwili nominacji przez Stolicę Apostolską na biskupa podlaskiego ks. Ignacego Świrskiego. Wówczas wyjechał z Siedlec

i zamieszkał w Michalinie koło Warszawy, gdzie zmarł 11 XI 1951r. Pochowany został na Bródnie w Warszawie.

Niespełna rok po zakończeniu II wojny światowej diecezja siedlecka otrzymała biskupa rezydencjalnego w osobie KS. IGNACEGO ŚWIRSKIEGO, byłego profesora Akademii Duchownej w Petersburgu, profesora Uniwersytetu Wileńskiego, a ostatnio rektora seminarium duchownego w Białymstoku. Mianowany biskupem przez Piusa XII dnia 12 IV 1946 r., konsekrowany 30 VI 1946 r., uroczysty ingres do katedry siedleckiej odbył dnia 4 VII 1946 r.

Pasterzowanie Świrskiego przypadło na trudne powojenne czasy. Druga wojna światowa przyniosła zniszczenia nie tylko materialne, ale i moralne. Za inspiracją i z pomocą biskupa zaczęto odbudowywać kościoły parafialne. Odbudowano katedrę siedlecką, mocno uszkodzoną przez działania wojenne.

W celu podniesienia stanu moralnego wiernych, biskup zarządził misje katolickie w całej diecezji. W Radomyśli odbyły się: 21-26 V 1950 r., przeprowadził je ks. mgr J. Kobyliński i ks. W. Skomorucha. Biskupem pomocniczym był bp Marian Jankowski.

Szczególnie zasłynął z szeroko organizowanej akcji charytatywnej, obejmując nią przede wszystkim najbardziej biednych i potrzebujących. Zarysował plan zwalczania pijaństwa, propagując przyjęcia weselne bez alkoholu.³² W Radomyśli dwa takie wesela miały miejsce w 1949 r.

³² F. Dudka, Zarys historyczny dziejów diecezji siedleckiej, Siedlce 1993, s. 41.

Biskup Ignacy Świrski, w ostatnich dwóch latach swego duszpasterzowania ciężko chorował. Zmarł 25 III 1968r. i pochowany został w podziemiach katedry siedleckiej,

w grobowcu obok bpa H. Przeździeckiego. Chwilowo rządził diecezją wikariusz kapitulny bp Wacław Skomorucha. Był wcześniej sufraganiem przydzielonym do pomocy biskupowi. Sakrę biskupią otrzymał w katedrze siedleckiej z rąk kardynała Stefana Wyszyńskiego, Prymasa Polski, dnia 21 IV 1962 r. Wielokrotnie odwiedzał parafię Radomyśl.

Następnym ordynariuszem diecezji zostaje biskup sufragan lubelski DR JAN MAZUR.

Zwykle mawiał „nie będzie doskonałym państwo, społeczeństwo socjalistyczne, bez chrześcijaństwa, bez ducha chrześcijańskiego, bez nastawienia religijnego”.

Kanonicznie obejmuje diecezję 24 X 1968 r., a 17 XI tegoż roku odbył uroczysty ingres do katedry siedleckiej.

Ks. bp Jan Mazur, w liście pasterskim w dniu swego ingresu określił kierunki swej pracy: głoszenie Ewangelii Chrystusowej, duszpasterstwo rodziców, formacja religijna dzieci i młodzieży, rozwój duszpasterstwa charytatywnego, rodzinnego, trzeźwościowego, pobudzanie do życia sakramentalnego i pielęgnowanie pobożności maryjnej.

Wszystkie moje modlitwy i ofiary, zamiary i plany, prace i cierpienia na tej świętej ziemi podlaskiej składam w ręce Najświętszej Matki Jezusowej”.

Parafia Radomyśl nie była jemu obca. Miał wiele okazji, by ją odwiedzić.

Podczas swojej jednej z wizyt duszpasterskich obecnością swoją zaszczylił również Szkołę Podstawową w Radomyśli.

Podczas 28-letnich rządów diecezją przyczynił się do ożywienia życia religijnego m.in. poprzez misje Najśw. Serca Jezusowego, przeprowadzone przez Jezuitów w całej diecezji, peregrynację³³ kopii obrazu Matki Bożej Częstochowskiej i Kodeńskiej w diecezji, obronę krzyża w Miętynie. Jako długoletni przewodniczący Komisji Episkopatu Polski do spraw trzeźwości, z wielkim zaangażowaniem walczy z plagą pijaństwa. W diecezji w latach 1968-1996 wybudowano 54 nowe kościoły, erygowano 23 parafie.

Ojciec św., Jan Paweł II, po raz pierwszy w dziejach diecezji siedleckiej mianował drugiego sufragana w osobie palotyna KS. ALOJZEGO ORSZULIKA, sekretarzem Episkopatu Polski.

Święcenia biskupie odbyły się w katedrze siedleckiej 8 grudnia 1989 r. Przyczynił się on do uruchomienia Katolickiego Radia Podlasia.

Dnia 21 XI 1992 r. zostaje mianowanym biskupem pomocniczym dotychczasowy duszpasterz akademicki KS. DR HENRYK TOMASIK, który przyjmuje święcenia biskupie w bazylice Św. Piotra w Watykanie, dnia 6 I 1993 r. z rąk Ojca św. – Jana Pawła II.

Ze względu na wiek (75 lat) określony prawem kanonicznym, Ojciec Święty, Jan Paweł II, z dniem 25 III 1996 r. zwolnił biskupa Jana Mazura z urzędu (zmarł 26 września 2008 roku, pochowany w krypcie siedleckiej

³³ Peregrynacja – pielgrzymka.

katedry), a nowym ordynariuszem Diecezji Siedleckiej mianował BISKUPA JANA NOWAKA. 21 IV 1996 r. odbył uroczysty ingres do katedry siedleckiej.

Jan Wiktor Nowak, ur. 5.X.1931 r. w Toruniu, wyświęcony na kapłana 25 V 1956 r. w Gnieźnie.

Ks. biskup Jan Wiktor Nowak zastał prawie ukończonym proces beatyfikacyjny unitów podlaskich - męczenników z Pratulina i zajął się bezpośrednio przygotowaniem do beatyfikacji: powołał specjalny komitet, który postanowił zorganizować szereg nabożeństw oraz pielgrzymek do Pratulina.

Z racji 400-lecia Unii Brzeskiej i bliskiej perspektywy beatyfikacji, w dniach 12-13 VI 1996 r. odbyła się 283 Konferencja Plenarna Episkopatu Polski w gmachu Wyższego Seminarium Duchownego Diecezji Siedleckiej. W przeddzień konferencji zostało odprawione uroczyste nabożeństwo w Pratulinie z udziałem 67 biskupów, na czele z Prymasem Polski, Kardynałem Józefem Glempem, kilkuset księży, zakonów i wielkiej rzeszy wiernych Podlasia. Dnia 6 X 1996 r., na placu przed bazyliką Św. Piotra w Rzymie, podczas uroczystej Mszy św. koncelebrewanej, Ojciec św., Jan Paweł II, ogłosił Wincentego Lewoniuka i 12 Towarzyszy - męczenników z Pratulina – błogosławionymi. 9 października w bazylice Św. Pawła - również Msza św. dziękczynna za beatyfikację, której przewodniczył i homilię wygłosił ordynariusz siedlecki - biskup Jan Wiktor Nowak (zmarł 25 marca 2002 roku, pochowany w krypcie siedleckiej katedry).

BISKUP ZBIGNIEW KIERNIKOWSKI, ur. w 1946r. Święcenia kapłańskie otrzymał 6 VI 1971r. i przez jeden rok pracował na parafii w Trzemesznie k. Gniezna w Archidiecezji Gnieźnieńskiej. Następnie odbył studia specjalistyczne w Papieskim Instytucie Biblijnym w Rzymie, uwieńczone tytułem *«doktora nauk biblijnych»*. W latach 1981-86 pracował w Prymasowskim Wyższym Seminarium Duchownym w Gnieźnie, gdzie wykładał homiletykę i nauki biblijne oraz pełnił funkcję prefekta studiów i wicerektora. Prowadził nadto wykłady w Wyższym Seminarium Duchownym Zgromadzenia Księży Ducha Świętego w Bydgoszczy oraz w Prymasowskim Instytucie Kultury Chrześcijańskiej w Gnieźnie i Bydgoszczy.

W roku 1986 został ponownie skierowany do Rzymu, gdzie pełnił urząd wicerektora, a od 1987r. rektora Papieskiego Instytutu Polskiego - domu, w którym dzisiaj mieszka blisko 60 księży studentów z polskich diecezji, odbywających specjalistyczne studia na Papieskich uczelniach w Rzymie. Od 15 lat wykłada nauki biblijne w Papieskim Uniwersytecie Urbaniańskim i od 10 lat w Papieskim Uniwersytecie św. Tomasza - Angelicum w Rzymie. W marcu 2001r. habilitował się w Uniwersytecie Kard. Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Jest też wykładowcą nauk biblijnych w Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu. Autor wielu publikacji - kilku książek i kilkudziesięciu artykułów o charakterze naukowym

i popularno-naukowym. Od lat związany z Ruchem Światło-Życie i Drogą Neokatechumenalną. Wielokrotnie prowadził rekolekcje dla kapłanów, seminarzystów, a także dla księży biskupów. Szczególnie dużo troski poświęca formacji siostr zakonnych, bądź to w formie rekolekcji, bądź różnych

kursów specjalistycznych i konferencji, które po części sam organizował w Papieskim Instytucie Polskim, jako comiesięczne spotkania. Będąc rektorem Papieskiego Instytutu Polskiego w Rzymie zainicjował w 1995r. *Jesienne Sympozja Formacyjne: «Rzymskie studia wyzwaniem formacyjnym»*. Materiały tych sympozjów ukazały się drukiem w kolejnych numerach publikacji Papieskiego Instytutu Polskiego *«Historia i Współczesność»*.

W swoim kapłańskim posługiwaniu i w całej działalności duszpasterskiej dużo uwagi poświęca wszystkiemu, co jest związane z rozumieniem i rolą liturgii w życiu chrześcijańskim, i troszczy się o aspekt formacyjny życia chrześcijańskiego. Wyrazem tego są m.in. cykle konferencji radiowych nadawanych w Radiu Watykańskim. Warto tu wymienić roczny cykl dotyczący małżeństwa i rodziny wygłoszony w 1994 r. oraz trzy kolejne, także całoroczne, związane z przygotowaniem do obchodu Wielkiego Jubileuszu Roku 2000, o tematyce poświęconej poszczególnym Osobom Trójcy Przenajświętszej.

W Wielki Czwartek, 28 III 2002r. Jan Paweł II mianował Ks. Prał. Zbigniewa Kiernikowskiego Biskupem Siedleckim. Sakry biskupiej udzielił mu Kard. Angelo Sodano, Sekretarz Stanu Stolicy Apostolskiej, w Święto Matki Kościoła 20 V 2002r. w Bazylice św. Piotra w Rzymie. Kanoniczne objęcie diecezji miało miejsce w Siedlcach 24 V, natomiast Ingres do Katedry Siedleckiej 7 VI, w Uroczystość Najświętszego Serca Pana Jezusa.

W VII 2004r. bp Kiernikowski gościł w parafii Radomyśl. Odbyło się wówczas bierzmowanie młodzieży. Decyzją

papieża Franciszka 16 kwietnia 2014 roku został przeniesiony na urząd biskupa diecezji legnickiej.

BISKUP SIEDLECKI KAZIMIERZ GURDA jest doktorem teologii i nauk patrystycznych.

Urodzony w 1953 roku. Świecenie kapłańskie otrzymał 11 czerwca 1978 roku. W latach 1978 – 1979 pracował jako wikariusz w parafii św. Jana Apostoła i Ewangelisty w Pińczowie a w latach 1979 – 1981 w parafii św. Zagnańskiego. W 1989 roku został zatrudniony w Wyższym Seminarium Duchownym w Kielcach jako wykładowca. W latach 1998 – 2005 sprawował urząd rektora kieleckiego seminarium. 18 grudnia 2004 roku papież Jana Paweł II mianował go biskupem pomocniczym diecezji kieleckiej. Decyzją papieża Franciszka 16 kwietnia 2014 roku został przeniesiony na urząd biskupa diecezjalnego diecezji siedleckiej 24 maja 2014 roku odbył ingres do katedry Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny w Siedlcach.

2. Księża i proboszczowie.

Istota roli księdza wynika bezpośrednio z religijno-instytucjonalnego lub religijno-społecznego wymiaru kapłaństwa, w którym zawiera się podstawowe przeznaczenie księdza, jego religijna misja oraz zakres przydzielonych mu hierarchicznie kompetencji, zakres jego kapłańskiej władzy, realizowanej we wspólnocie parafialnej.

W Radomyśli w latach 1931-2018 pracowało 16 księży proboszczów.

Tabela 2. Obsada parafii Radomyśl w latach 1931-2018.

Lp.	Imię i nazwisko ks. proboszcza	Lata pobytu w parafii
+ 1	ks. Bolesław Jasiński	04.10.1931 – 12.01.1943
+ 2	ks. Wacław Gajowniczek	12.01.1943 – 30.09.1944
+ 3	ks. Mikołaj Filipowicz	01.10.1944 – 31.05.1948
+ 4	ks. Marian Choromański	01.06.1948 – 15.07.1952
+ 5	ks. Antoni Łapaj	15.07.1952 – 31.03.1953
+ 6	ks. Jan Łukaszuk	25.06.1953 – 16.12.1958
+ 7	ks. Franciszek Geniusz	16.12.1958 – 15.11.1959
+ 8	ks. Stefan Czarnecki	01.03.1960 – 05.07.1976
+ 9	ks. Wiesław Żołądek	05.07.1976 – 04.06.1979
+10	ks. Wacław Niewiatowski	01.08.1979 – 28.08.1991
+11	ks. Feliks Rokita	28.08.1991 – 11.08.1993
12	ks. Wiesław Kanak	11.08.1993 – 03.08.1994

13	ks. Stanisław Grabowiecki	03.08.1994 – 28.08.1999
14	ks. Tadeusz Gruza	28.08.1999 – 14.02.2010
15	ks. Mieczysław Pocijduk	11.02.2010 – 01.07.2017
16	ks. Andrzej Szymoniuk	01.07.2017 – do chwili obecnej

Źródło: ADS, Akta Kurii Diecezjalnej Siedleckiej, czyli Podlaskiej.

+ - zmarli

Jak wynika z tabeli najdłużej w parafii pracował ks. Stefan Czarnecki (16 lat) i ks. Bolesław Jasiński (12 lat).

Bardzo krótko za zastępstwie w parafii przebywali: ks. Edward Domański i ks. Leopold Trofimuk.

- Ks. BOLESŁAW JASIŃSKI - był pierwszym ks. proboszczem, który objął parafię w Radomyśli.

Urodził się 01.08.1902 r. w osadzie Bobrowniki nad Wieprzem koło Dębina. Do gimnazjum uczęszczał w Lublinie. Seminarium Duchowne skończył w Janowie Podlaskim. Świecenia kapłańskie otrzymał dn. 13 stycznia 1929 r. z rąk bp. ordynariusza Henryka Przeździeckiego.

W dniu 04.10.1931 r. dekanat siedlecki urzędowo wprowadził ks. Jasińskiego w urząd pierwszego administratora - proboszcza nowej parafii Radomyśl. Ks. Jasiński od razu przystąpił do

prac organizacyjnych związanych z funkcjonowaniem nowej parafii. Ksiądz proboszcz obarczony został troską budowania kościoła, a przede wszystkim jak zdobyć na ten cel fundusze. Ks. Jasiński z członkiem komitetu Stanisławem Oknińskim wyruszyli do sąsiednich wiosek i parafii po kweście. Zbierano na ofiarę sosny. Chętnymi ofiarodawcami okazali się sąsiedzi z domanickiej parafii. Podobno w jednym dniu ofiarowano 100 sztuk. Z innych parafii wierni dołożyli ofiar w drzewie tak, że zimą 1934 r. zwieziono 5 stert drzewa na plac parafialny. „Ze smutkiem ks. Jasiński wspomina, że opieszałość Radomyskich parafian, którym komitet po drzewo furmankami nakazał, a oni to zlekceważyli, stała się powodem, że 1/4 części drzewa ofiarowanego nie została zwieziona i dla parafii przepadła”. Niezwykła wizyta, ks. Szymona Tadeusza Pióro u ks. Jasińskiego zdecydowała o tym, jaki kościół powstanie w Radomyśli. Ks. Bolesław Jasiński osobiście nadzorował prace przy budowie kościoła. Z parafii Radomyśl został odwołany w styczniu 1943 r. i przeniesiony na placówkę administratora parafii w Stoczku Łukowskim, następnie Staninie i Gręzówce. Zmarł 16.11.1984 r. w Siedlcach w Domu Emerytów. Pochowany został w Bobrownikach. W pogrzebie uczestniczyła również delegacja z Radomyśli, dając wyraz wdzięczności za zasługi dla swojej parafii.

- Ks. WACŁAW GAJOWNICZEK. Urodził się 1 listopada 1906r. w miejscowości Latowicz, powiecie Mińsk Mazowiecki.

Uczęszczał do szkoły powszechnej w latach 1915-1919. Następnie ukończył gimnazjum w Mińsku Mazowieckim, po

czym wstąpił do seminarium. Po ukończeniu Wyższego Seminarium Duchownego pełnił funkcję wikarego na wielu placówkach: Domanice, Prostyń, Rusków, Okrzeja, Łuków, Sobieszyn, Stoczek Łukowski, Garwolin, Sokołów. Administratorem parafii Radomyśl był od 12 I 1943 r. do 30 IX 1944 r. Były to trudne czasy wojny. Ks. Wacław z narażeniem życia pomagał w czasie bombardowania w 1944 r. opatrywać rannego - Franciszka Krasuskiego - mieszkańca Radomyśli. Chociaż w parafii przebywał krótko, zdążył postawić wokół kościoła drewniany parkan. Najdłużej, bo aż 38 lat był administratorem parafii w Kozuchówku. Wybudował tam piękny, murowany kościół. W 1982r. przeszedł na zasłużoną emeryturę. Zmarł w szpitalu w Siedlcach 23 października 1989 roku. Na jego życzenie został pochowany w Kozuchówku.

- Ks. MIKOŁAJ FILIPOWICZ. Urodził się 6 grudnia 1885 r. w Parczewie -ziemi podlaskiej.

Początkowe nauki pobierał w domu, średnią szkołę kończył w Białej Podlaskiej. W 1903 r. wstąpił do Seminarium Lubelskiego. Ukończył je w 1908 r. Początkowo był wikarym w Potoku Wielkim, potem w Kraśniku, Lublinie, Brzeźnicy Bychawskiej, Opolu. W Radomyśli jako administrator parafii przebywał od 01.10.1944 r. do 31.05.1948 r. Radomyślanie wspominają go jako człowieka o niecodziennej pomysłowości. Przykładem mogą być dzwony, które zrobił z działek czołgowych. Ostatnią jego placówką - to parafia Bejdy. Zmarł 19.09.1967 r. w Lublinie, a pochowany został w Bejdach na miejscowym cmentarzu grzebalnym.

- Ks. MARIAN CHOROMAŃSKI. Urodził się 16 sierpnia 1917 r. we wsi Lubiesza w parafii Cerańów, gminie Olszew, powiecie sokołowskim.

Następnie wraz z rodziną przeniósł się w Poznańskie. Zamieszkał w Kowalewie. W 1925 r. na stałe osiedlił się w Warszawie, gdzie ukończył 7-klasową szkołę powszechną. W 1931 r. rozpoczął naukę w Prywatnym Gimnazjum Biskupim w Siedlcach. Po jego ukończeniu w 1936 r. wstąpił do Wyższego Diecezjalnego Seminarium Duchownego w Janowie Podlaskim. Pierwszą jego placówką, na której rozpoczął pracę jako wikariusz to Jedlanka. W 1943 roku został Notariuszem Sądu Duchownego a od 23.01.1945r. jednocześnie zaczął pełnić funkcję Notariusza Kurii Diecezjalnej. Mianowany został również Kapelanem Komendy Hufca Harcerzy w Siedlcach. Wśród wielu obowiązków znalazł również czas na nauczanie religii w wielu siedleckich szkołach. Administratorem parafii Radomyśl został 1 czerwca 1948 r. i był nim do 15 lipca 1952 r. Były to trudne dla Kościoła komunistyczne lata powojenne. Z braku środków finansowych na potrzeby kościoła i innych zabudowań parafialnych organizował loterie fantowe przy okazji zabaw tanecznych. Pomagał też rodzinom biednym i potrzebującym. Był lubiany wśród swoich parafian. Został nawet ojcem chrzestnym córki jednego z radomyskich parafian - Bolesława Żurawskiego. Dużą jego zasługą dla parafian było sprowadzenie organów ze Zbuczyna. W miejscowości tej miał okazję przebywać częściej chociażby z racji przynależenia do Gminnego Komitetu Obrońców Pokoju. Zebrania jego

członków odbywały się w Zbuczynie. W tym czasie władze komunistyczne sporządziły imienne wykazy księży wrogo ustosunkowanych do ustroju Polski Ludowej. W wykazach tych znalazło się 9 księży z powiatu siedleckiego, m. in. ks. Marian Choromański z parafii Radomyśl. Po parafii Radomyśl otrzymał nominację na administratora parafii Knychówek. Ze względu na trudności w pokonywaniu odległości Knychówek - Siedlce został zwolniony ze stanowiska Notariusza Kurii i Sądu Najwyższego. Kolejne placówki, na których pracował to: Pruszyń, Gończyce i Maciejowice - gdzie zmarł 16 kwietnia 1980 roku. Pochowany został zgodnie z jego życzeniem na cmentarzu parafialnym w Radomyśli. Dotrzymał, zatem słowa danego radomyskim parafianom w dniu wyjazdu z Radomyśli - „Jak nie wrócę do was za życia, to wrócę po śmierci”.

- Ks. ANTONI ŁAPAJ. Urodził się 13 czerwca 1895 r. w Białej - Błotnej, gminie Irządze, województwie kieleckim.

W 1904 r. wraz z rodzicami zamieszkał w Irządzach, gdzie do 1910 r. uczęszczał do szkoły początkowej. Przez jeden rok chodził do szkoły techniczno-przemysłowej w Kielcach. Później wstąpił do Seminarium Nauczycielskiego w Piotrkowie, którego z powodu wojny nie ukończył. Po dwóch latach pobytu u rodziców zaczął kontynuować naukę w Częstochowie. Z chwilą otrzymania świadectwa wstąpił w 1916 r. do Seminarium Duchownego w Kielcach, które z przyczyn znanych tylko biskupowi opuścił w 1919r.

W 1920r., gdy zagrażało krajowi niebezpieczeństwo ze strony bolszewizmu wstąpił w szeregi walczących. Służył w wojsku tylko 4 miesiące. Następnie podjął pracę w aptece, a później jako nauczyciel. Po przebyciu ciężkiej choroby (tyfus plamisty) ponowił starania o przyjęcie do seminarium, tym razem do Podlaskiego Seminarium Duchownego. Po otrzymaniu święceń kapłańskich, pracował początkowo jako wikariusz w parafii Trzebieszów, następnie w Zbuczynie, Sławatyczach, Osiecku. Nominacje na proboszcza otrzymał do parafii Skibniew. Pełnił również funkcję Dziekana Dekanatu Sterdyńskiego do 11 września 1942r. Administratorem parafii Radomyśl był od 15 lipca 1952 roku do 31 marca 1953 r. To była ostatnia placówka w jego pracy duszpasterskiej. Ciężko zachorował, dość długo przebywał w szpitalu, gdzie zmarł 9 czerwca 1953r.

➤ KS. JAN ŁUKASZUK. Urodził się 26 sierpnia 1913 r. w Lipnicy, powiecie Biała Podlaska.

Oddział I szkoły początkowej skończył w rodzinnej miejscowości. Oddział II i III - w Mokranach Nowych, oddział IV i V - w Michałkach, oddział VI w Leśnej Podlaskiej. Po zdaniu matury w 1936 roku wstąpił do Seminarium Duchownego w Janowie Podlaskim. Gdy otrzymał święcenia kapłańskie, rozpoczął pracę duszpasterską na kolejnych placówkach: Warszawie, Komorówka, Sarnaki, Janów Podlaski, Mordy. W międzyczasie ukończył studia filologii klasycznej na Uniwersytecie Warszawskim. Dzięki temu został nauczycielem łaciny w Gimnazjum i Liceum Biskupim w Siedlcach, a także profesorem Wyższego Seminarium

Duchownego. W Radomyśli administrował parafią od 25 czerwca 1953 r. do 16 grudnia 1958 r. Pełnił wiele obowiązków: sam doglądał gospodarstwa parafialnego, przez trzy dni nauczał religii w szkole, pracował w seminarium. Ponadto w parafii było wiele do zrobienia: otynkowano kościół, odnowiono budynek kościoła wewnątrz, ogrodzono cmentarz grzebalny, część gruntu parafialnego obsadzono lasem. Ostatnia parafia, w której był proboszczem - to Huszlew. W 1981 r. został zwolniony z obowiązków. Jako emeryt zamieszkał w wikariacie w Huszlewie. Zmarł 26 maja 1995 roku.

- KS. FRANCISZEK GENIUSZ. Urodził się 2 października 1918 roku w Geniuszach, parafii sokolskiej, diecezji wileńskiej, województwie białostockim.

Szkołę powszechną ukończył w 1931 roku. W 1933 roku wyjechał do Grodna, gdzie uczęszczał do szkoły handlowej. Uznał jednak, że to niewłaściwy wybór. W 1935 r. wstąpił do Mniejszego Seminarium Duchownego w Siedlcach. Wkrótce wybuchła wojna, zaopiekował się nim ks. dziekan Józef Marcinkiewicz. W 1942 r. po złożeniu egzaminu dojrzałości wstąpił do Diecezjalnego Seminarium Duchownego w Siedlcach. Po uzyskaniu święceń kapłańskich rozpoczął pracę jako wikariusz w Terespolu, następnie Kosowie Łackim. W tym czasie pełnił też funkcję prefekta w Małym Seminarium Diecezjalnym w Siedlcach. Wkrótce zostaje proboszczem parafii Dołha. Administrowanie parafią Radomyśl przypada na okres od 16 grudnia 1958 r. do 15 listopada 1959 r. W tym krótkim czasie powstał metalowy

parkan wokół kościoła oraz założono pierwsze instalacje elektryczne. Po opuszczeniu Radomyśli pracował w parafii Marianów i Trąbki, gdzie zmarł 21 maja 1988 roku.

➤ KS. STEFAN CZARNECKI. Urodził się w Węgrowie 30 października 1926 roku.

Po ukończeniu szkoły powszechnej rozpoczął naukę w gimnazjum. W 1944 roku zdał tzw. „małą maturę”. Po ukończeniu I kl. Liceum w Węgrowie przeniósł się do Gimnazjum Biskupiego w Siedlcach.

Maturę złożył 8 lipca 1946 r. W tym samym roku wstąpił do Wyższego Seminarium Duchownego w Siedlcach. Wyświęcony na kapłana został 12 kwietnia 1952 r. Początkowo był wikariuszem w parafii Wohyń, potem w Osiecku, Miedznej, Okrzei i Radzyniu. Administratorem parafii Radomyśl był aż 16 lat, od 1 marca 1960 r. do 5 lipca 1976 r. W międzyczasie podjął studia wyższe na wydziale biblistyki i lingwistyki w Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie,

które ukończył w 1969 roku. Współpracował z redakcją „Biblioteki Kaznodziejskiej”. Na mocy umowy z dnia 1 marca 1975 roku ks. Stefan Czarnecki oddał pole parafialne w dzierżawę. Z jego inicjatywy położono wokół plebani parkan żelazny, przeprowadzono kanalizację plebani. Wybudowana została drewniana sala katechetyczna, w której odbywały się lekcje religii. Zakupiony został biały ornat bogato złożony, inne odnowiono. Zgodnie z nowymi przepisami zakupiono tabernakulum pancerne. Po latach pracy w parafii Radomyśl przeniesiony został do parafii w Adamowie. Od 1988 r. jest administratorem parafii w Korytnicy Łaskarzewskiej. W roku 2002 przeszedł na emeryturę z prawem zamieszkania w Korytnicy. Pomagał w duszpasterstwie parafialnym w miarę sił i możliwości zdrowotnych. Bp Z. Kiernikowski dnia 6 sierpnia 2010 roku mianował go kanonikiem honorowym Kapituły Kolegialnej Łukowskiej, dostrzegając gorliwą postawę kapłańską i posługę duszpasterską w parafii, gdzie pełnił obowiązki wikariusza i proboszcza. Zmarł w roku 2011, przeżywszy prawie 85 lat i pełne 59 lat w kapłaństwie. Został pochowany na cmentarzu w Korytnicy.

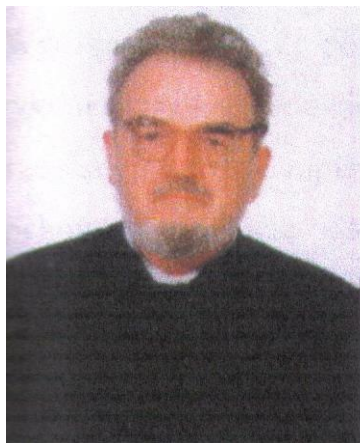
- Ks. WIESŁAW ŻOŁĄDEK Urodził się 15 stycznia 1935 r. w Zawadach, powiecie garwolińskim, województwie warszawskim.

Do szkoły podstawowej uczęszczał w Garwolinie. Następnie ukończył liceum ogólnokształcące. Po złożeniu egzaminu dojrzałości postanowił zostać kapłanem.

Wstąpił do Wyższego Seminarium Duchownego w Siedlcach. Po wyświęceniu na kapłana podjął pracę jako wikariusz w Domanicach, następnie w Mokobodach, Kosowie, Jabłonnej Łąckiej, Malowej Górze, Uhrusku, Korytnicy k/Garwolina, Wojcieszkowie, Parysowie, Łukowie i Zbuczynie. Administratorem parafii Radomyśl został 5 lipca 1976 r. Jego zasługą jest położenie betonowego chodnika wokół kościoła, odnowienie wnętrza świątyni, pomalowanie wnętrza plebani. Zmarł nagle i niespodziewanie 4 czerwca 1979 roku. Uroczystość pogrzebowa odbyła się w Radomyśli. Pochowany został w Garwolinie. W drodze na wieczny spoczynek towarzyszyła mu liczna delegacja z Radomyśli.

- Ks. WACŁAW NIEMIATOWSKI. Urodził się 5 lipca 1935 r. w miejscowości Rząchy, gminie Jakubów, powiecie Mińsk Mazowiecki.

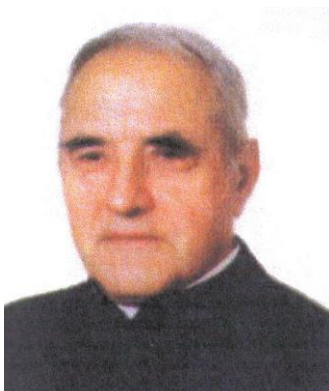

Początkowo uczył się w domu. Dopiero w 1947 r. złożył egzamin do IV kl. Szkoły Podstawowej w Wiśniewie, powiat Mińsk Mazowiecki, którą ukończył w 1951 roku. Następnie wstąpił do Małego Seminarium Diecezjalnego w Siedlcach. W 1956 r. został przyjęty do Wyższego Seminarium Duchownego w Siedlcach. Na kapłana wyświęcony został w 1962 r. Podjął pracę jako wikariusz w Niemojkach, w Górkach, Warszawkach, Korytnicy Łaskarskiej, Mostowie, Kolanie i Kolembrodach. Proboszczem parafii w Radomyśli był 12 lat, od 1 sierpnia 1979 r. do 28 sierpnia 1991 roku. Na jego administrowanie parafią przypadły ważne wydarzenia takie jak: obchody 50-lecia istnienia parafii, czy nawiedzenie parafii przez Matkę Bożą Kodeńską i Matkę Bożą Jasnogórską w kopii Cudownych Obrazów. Z tych okazji

wybudowana została przed kościołem grota. Z prac gospodarczych na uwagę zasługuje: wybudowanie budynku gospodarczego, wyremontowanie plebanii, ogrodzenie cmentarza grzebalnego metalowym parkanem i wiele innych. W 1990 r. w Radomyśli - na „górcie” u rolnika odkryto szkielety ludzkie, kilka okrzemków i kawałków ceramiki. Ks. W. Niewiatowski zainteresował się tym zjawiskiem archeologicznym nazwanym „Wysoka Góra”. Z powodu braku funduszy geolog z Warszawy wykonał tylko niewielki wykop sondażowy. Ks. proboszcz przeglądając różne zapisy historyczne doszedł do wniosku, że niektóre pochówki stanowią „Mogiłę Jaćwingów”, a niektóre pochodzą z czasów prehistorycznych.

W 1264r. w okolicach odległego o kilkanaście kilometrów Łukowa Bolesław Wstydlivy stoczył krwawą bitwę z Jaćwingami. Z braku zainteresowania badania zostały przerwane. Jednak zapisy księdza prowokują do bardziej szczegółowych badań naukowych. Ks. Niewiatowski zajmował się również medycyną niekonwencjonalną - wielu ludzi chorych z parafii i spoza niej szukało u niego porady. „Leczył ludzkie dusze i ciała”. Bardzo trudno było rozstać się parafianom ze swoim proboszczem. 28 sierpnia 1991r. został przeniesiony do parafii Jeleniec w dekanacie łukowskim. Wiele parafian utrzymywało nadal kontakt z ks. Wacławem. Ksiądz Wacław Niewiatowski zmarł 16 lipca 2007 r. w wieku 72 lat i został pochowany w Jakubowie.

- KS. FELIKS ROKITA. Urodził się 9 grudnia 1929 roku w Górzycach.

Szkołę powszechną ukończył w tejże miejscowości w czasach okupacji. Po odsłużeniu służby wojskowej w 1955 r. wstąpił do Zgromadzenia Księży Filipinów w Tarnowie. Na kapłana wyświęcony został w 1963 r. Początkowo pracował w parafii w Tarnowie. W 1966 r. na własną prośbę został zwolniony ze Zgromadzenia a przyjęty do diecezji siedleckiej. Był wikariuszem w Sławatyczach, później Grębkowie, Okrzei, Wołyniu, Korytnicy Łaskarzewskiej, Dęblinie, Białej Podlaskiej i Jabłecznej. W 1976 r. wyjechał do Brazylii na misje z pracą duszpasterską. Zły stan zdrowia zmusił go do powrotu do kraju. Został proboszczem parafii Żeszczynka, a potem Żeliszew. Administratorem parafii Radomyśl był od 28 sierpnia 1991 r. do 11 sierpnia 1993 r. W tym czasie odnowiono kościół wewnątrz oraz położono boazerię. Kolejną nominację otrzymał na proboszcza parafii w Gręzówce w dekanacie łukowskim. Zmarł w XI 2004r. Pochowany został w Gręzówce.

- Ks. WIESŁAW KANAK. Urodził się 10 lutego 1956 roku w Lublinie.

Szkołę podstawową ukończył w Gródku. Następnie podjął naukę w Liceum Ogólnokształcącym im. M. Kopernika w Parczewie. Po złożeniu matury wstąpił do Wyższego Seminarium Duchownego w Siedlcach. Wyświęcony na kapłana został w 1982 roku. Był wikariuszem na kolejnych placówkach: Łaskarzew, Stanin, Biała Podlaska, Ryki i Radzyń Podlaski. Następnie otrzymał nominację na proboszcza parafii Paszenki. W Radomyśli był proboszczem tylko rok, od 11 sierpnia 1993 r. do 3 sierpnia 1994 roku. Przeniesiony został do parafii Rozkopaczew w dekanacie parczewskim.

➤ Ks. STANISŁAW GRABOWIECKI. Urodził się 27 stycznia 1956 roku w miejscowości Bity Kamień. Wstawił do Zgromadzenia Salezjańskiego. Nowicjat ukończył w Czerwińsku, składając 22 sierpnia 1975 roku śluby zakonne.

Następnie podjął studia filozoficzne na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. Od 1983 r. jest magistrem teologii. Pracował najpierw jako wikariusz na kolejnych placówkach: Sądówne, Miastków, Terespol, Kosów Łącki, Hańsk, Parysów i Sławatycze. Następnie podjął pracę proboszcza w parafii Dołhobrody. Do Radomyśli jako administrator parafii przybył 3 sierpnia 1994 roku. Pięcioletni pobyt w parafii to okres wytężonej i niezapomnianej pracy zarówno ze strony ks. proboszcza, jak i całej społeczności parafialnej. Wysiłkiem wszystkich wybudowana została wieża przy kościele, we wszystkich oknach powstały piękne witraże, odnowiono z zewnątrz kościół, dzwonnice, plebanie, wymianie uległo ogrodzenie wokół plebani, odnowiono ogrodzenie wokół kościoła, zaprowadzono porządek na cmentarzu grzebalnym.

Przeprowadzono cały szereg prac gospodarczych przy czynnym udziale samego ks. proboszcza. Ks. Stanisław osobiście zadbał o estetykę otoczenia (założył ogród, staw, posadził drzewa dekoracyjne). Bardzo szybko zjednał sobie całą wspólnotę parafialną. Owocowała współpraca z instytucjami na terenie parafii i poza nią (szkoła, Urząd Gminy, Straż Pożarna, piekarnia i inne). Pożegnanie ks. proboszcza bardzo uroczyste miało miejsce dn. 28.08.1999 r. Kamery filmowały to doniosłe, ale smutne zarazem wydarzenie. Tłumnie przybyli parafianie, nie zabrakło też wielu gości. Nad porządkiem przebiegu całej uroczystości pożegnalnej czuwała Straż Pożarna. Ani parafianie, ani też sam proboszcz nie ukrywali wzruszenia. Biskup zdecydował o przeniesieniu ks. Stanisława Grabowieckiego do nowo tworzącej się parafii w Łosicach. Ksiądz prałat Stanisław Grabowiecki od roku 2006 proboszcz parafii w Janowie Podlaskim.

- KS. TADEUSZ GRUZA. Urodził się 3 kwietnia 1952 roku w Brzezinach.

Szkołę podstawową ukończył w 1966 r. w Dęblinie. Następnie podjął naukę w ZSZ w Puławach, którą ukończył w 1969 r. Naukę dalszą kontynuował w Zaocznym Technikum Mechanicznym w Ursusie.

Po ukończeniu tej szkoły złożył w 1975 r. podanie o przyjęcie do Wyższego Seminarium Duchownego w Siedlcach. Na kapłana został wyświęcony 13 czerwca 1981 r. Wikariuszem był na następujących placówkach: Gocław, Jeziorzany, Wereszczyn, Górki, Stanin. Natomiast administratorem był w parafii Żeszczynka w dekanacie wisznickim. Z Żeszczynki przybył do Radomyśli dn. 28.08.1999 r., gdzie jest obecnie proboszczem. Został parafię zadłużoną na ok. 10 tys. zł. Dług dzięki ofiarnym parafianom został wkrótce spłacony. Jesienią 1999 r. odnowiony został kościół wewnątrz oraz zakupiony piękny żyrandol. Ks. proboszcz mając na uwadze piękno wnętrza kościoła oraz wygodę parafian, którzy tak licznie uczestniczą w mszach św. za zgodą Rady Parafialnej postanowił wymienić stare i zniszczone ławki po lewej stronie nawy. Zakupił szafy dębowe do zakrystii. Na dachu kościoła parafialnego została wymieniona blacha, a w budynku plebanii okna. Zaslugą księdza jest też remont kapitalny organów kościelnych.

Ksiądz Tadeusz Gruza wspólnie z nauczycielami szkoły w Radomyśli w czerwcu 2005 roku zorganizował trzydniową wycieczkę dla ministrantów i członków scholi kościoła parafialnego. Uczestnicy wycieczki zwiedzili Częstochowę, Kraków, Wadowice, Kalwarię Zebrzydowską, Łagiewniki i Wieliczkę. Wycieczka była finansowana w większości przez księdza proboszcza. W czerwcu 2006r. przygotował

dwudniowy wyjazd do Częstochowy dla dzieci komunijnych. Z parafii odszedł w 2010 roku. W 2015 roku mianowany proboszczem w parafii Korczówka. W roku 2016 przeniesiony na emeryturę z zamieszkaniem w Domu Księży emerytów w Nowym Opolu.

➤ KS. MIECZYŚLAW POCIEJUK - urodził się w 1966 roku w Kąkolewnicy.

Święcenia kapłańskie z rąk + J.E. Ks. Bpa Jana Mazura przyjął w 1992 roku w Katedrze Siedleckiej. Ks. Pocięjuk pracował jako wikariusz w Białej Podlaskiej, Siedlcach, Pilawie, Garwolinie, Ostrowie Lubelskim i Kotuniu. 14 lutego 2010r. został mianowany proboszczem parafii p.w. Św. Andrzeja z Awelinu w Radomyśli z zachowaniem funkcji zastępcy dyrektora Caritas. W wolnym czasie czytał książki, słuchał muzyki klasycznej i rozrywkowej, w okresie letnim jeździł rowerem. Interesował się również sztuką, szczególnie grafiką artystyczną i dziełami malarstwa starych mistrzów.

Ksiądz Mieczysław zapytany o pierwsze wrażenia z pobytu w Radomyśli odpowiada: „Moje pierwsze doświadczenie jest bardzo pozytywne. Spotkałem tu ludzi otwartych na Pana Boga. Parafianie radomyscy dali się poznać jako ludzie energiczni w działaniu, zachowujący pamięć i tradycje przodków, a jednocześnie dbający o teraźniejszość, deklarujący swoją pomoc i chęć do współpracy. Noszę w sobie nadzieję na to, że dany nam od Pana Boga czas wspólnego życia dobrze wykorzystamy na większą Jego chwałę.” Został zapamiętany przez parafian jako bardzo dobry gospodarz. 1 lipca 2017 r. odszedł z parafii Radomyśl do Komarówki Podlaskiej. Został mianowany dziekanem dekanatu Komarówka Podlaska.

- Ks. ANDRZEJ SZYMONIUK - urodził się 3.04.1962 r. w Białej Podlaskiej.

Idąc za głosem powołania w 1983r., wstąpił do Wyższego Seminarium Duchownego w Siedlcach. Po sześcioletnich

studiach filozoficzno- teologicznych w roku 1989 przyjął święcenia kapłańskie. Następnie przez 15 lat był wikariuszem i katechetą w parafiach w diecezji siedleckiej. Posiada wykształcenie wyższe magisterskie w zakresie teologii (PWT-filia WSD) oraz stopień nauczyciela mianowanego. Przez 13 lat pełnił funkcję referenta ds. liturgii w obrębie dekanatu włodawskiego i hańskiego. Do parafii Radomyśl przybył z parafii Uhrusk, gdzie był Proboszczem przez 11 lat. Dnia 1 lipca 2017r. otrzymał od ks. Biskupa Kazimierza Gurdy nominację na Proboszcza parafii pw. św. Andrzeja z Awelinu w Radomyśli. Pełniąc obowiązki duszpasterskie w tej parafii jest także duchowym opiekunem Legionu Maryja i Domowego Kościoła.

3. *Powołania kapłańskie i zakonne w parafii.*

Kapłaństwo i życie zakonne to najwspanialsze powołanie do służby Bogu i człowiekowi. Kapłan to pośrednik między Bogiem a ludźmi, to głosiciel słowa Bożego, obdarzający ludzi łaską Bożą. Przyjaciół chorych, pocieszyciel smutnych. Kapłanom i osobom zakonnym powierzył Zbawiciel kontynuację Dzieła Odkupienia. Im zlecił opiekę nad Kościołem świętym i prowadzenie całego świata ku lepszej przyszłości.

Powołania kapłańskie świadczą o żywotności parafii. Katolicy odwołują się przy tym do znanego powiedzenia: „Kto ma księdza w rodzinie, tego bieda nie ubodzie”. Wielu pragnie mieć księdza w rodzinie z pobudek religijnych.

Świadczy to o uznawaniu potrzeby kapłana w zakresie życia duchownego.³⁴

Z faktycznego stanu parafii w Radomyśli wynika, że było jedno powołanie kapłańskie. Ponadto z tej wspólnoty pochodzą cztery siostry zakonne.³⁵

✓ KRASUSKI GRZEGORZ, syn Reginy i Romana Krasuskich.

Urodził się 10.10.1970 r. w Januszówce. Do szkoły podstawowej uczęszczał w Dziewulach. W 1979 r. przystąpił do I komunii św. w kościele parafialnym w Radomyśli. Po ukończeniu szkoły podstawowej uczył się dalej (1985-1989) w liceum w Mrozach. Następnie uczył się w seminarium (1989-95). Święcenia kapłańskie otrzymał 10 czerwca 1995 r. Jako mgr teologii – wikariusz przebywał najpierw w Goriczycach (01.07.1995 -20.02.1997), następnie w parafii Wandów (21.02.1997 - 25.08.1998), a od 26.08.1998r. w Drelowie.

✓ HELENA IZDEBSKA, córka Serafyny i Tadeusza Izdebskich.

Urodziła się 06.06.1950 r. w Radomyśli. Szkołę podstawową 7-klasową ukończyła w rodzinnej miejscowości w 1964 roku. Następnie uzyskała wykształcenie średnie ze świadectwem dojrzałości w 1972 r. Kolejne etapy w zdobywaniu kwalifikacji to: Studium Katechetyczne (1975 r.), Instytut Wyższej Kultury Religijnej przy KUL (1982 r.), Papieski

³⁴ E. Jarmoch, W. Zdaniewicz, Księża diecezjalni, (w:) kościół katolicki w Polsce 1918-1990, red. L. Adamczuk, W. Zdaniewicz, Warszawa 1991, ss. 128-145.

³⁵ Katalog diecezji siedleckiej, Siedlce 1999, s. 579.

Fakultet Teologiczny we Wrocławiu (1996 r.). W 1964 r. wstąpiła do Zgromadzenia Sióstr Opatrzności Bożej w Przemyślu. Odbyła tam postulat i nowicjat zgromadzenia. Do października 1970 r. pracowała jako wychowawczyni w zakładzie wychowawczym dla dzieci. Następnie do 1975r. pracowała jako wychowawczyni w Domu Pomocy Społecznej dla dzieci głęboko upośledzonych. Kolejne etapy pracy to pełnienie funkcji katechetki:

- 1975-1981 r. w Międzyrzeczu Podlaskim;
- 1981-1983 r. w Trzebiatowie;
- 1983-1987 r. w Koninie;
- 1987-1991 r. w Twardogórze;
- 1991-1992 r. w Żelechowie;
- 1992-1996 r. w Niemczy;
- 1996 - po dzień dzisiejszy w Golinie nad Wartą.

✓ KRYSTYNA IZDEBSKA, córka Serafyny i Tadeusza Izdebskich.

Urodziła się 10.10.1958 r. w Skórcu. Podobnie jak jej siostra, Helena, uczęszczała do Szkoły Podstawowej w Radomyśli, którą ukończyła w 1973 roku. Jako 15-letnia dziewczyna wstąpiła do Zgromadzenia Sióstr Opatrzności Bożej w Przemyślu, gdzie odbyła postulat i nowicjat. Pracowała na wielu placówkach; Pępowo, Przemyśl, Lublin, Żelechów, Sterdyń, Wodzisław Śląski. Dziewięć lat przebywała w Szwajcarii w miejscowości - Visp, pracując w Domu Starców.

Duże zasługi włożyła w organizację życia religijnego dla Polonii szwajcarskiej. Fundusze pochodzące z pracy sióstr zakonnych tego zgromadzenia były przeznaczane na wsparcie placówek misyjnych oraz na budowę Domu Zakonnego w Grodzisku k/Warszawy. Po powrocie ze Szwajcarii Siostra Anna wróciła na placówkę w Lublinie. Pełni tam obecnie funkcję przełożonej Domu.

✓ ELŻBIETA BORKOWSKA, córka Justyny i Jana Borkowskich.

Urodziła się w Radomyśli 11.08.1957 r. Po ukończeniu z dość dobrymi wynikami szkoły podstawowej, naukę kontynuowała w Zasadniczej Szkole Terenów Zieleni w Mordach. Bardzo dobre wyniki w nauce pozwoliły bez egzaminów dostać się do Technikum Terenów Zieleni w Mordach. Głębokie refleksje nad sensem życia i dość długa walka wewnętrzna poprzedziły wstąpienie do zakonu. Decyzja była trudna, gdyż Elżbieta była dziewczyną radosną, towarzyską, lubiącą zabawy. Postanowiła zmienić kierunek swego dotychczasowego życia, by poświęcić je w całości służbie Bogu. Opuściła dom rodzinny 13.01.1975 r., by wstąpić do Zgromadzenia Córek Maryi Wspomożycielki (Siostry Salezjanki). Siostra Elżbieta pełniła różne funkcje w zależności od potrzeb (praca w żłobku, katecheza, prowadzenie rytmiki w przedszkolu, nauka haftu, prace w ogrodzie, w kuchni, funkcja dyrektorki Domu). Obecnie przebywa w Poznaniu. Siostra Elżbieta mówi: „Jestem bardzo szczęśliwa z wyboru takiej drogi życia. Trudności jest wiele, ale z pomocą Bożą, pokonanie ich jest możliwe”.

✓ MAŁGORZATA OKNIŃSKA, córka Teresy i Józefa Oknińskich.

Urodziła się 10.01.1968 r. w Siedlcach. Mieszkała wraz z rodzicami i rodzeństwem w Zabłociu. Po ukończeniu Szkoły Podstawowej w Radomyśli zdała egzamin do szkoły średniej w Siedlcach - do Technikum Gastronomicznego. Szybko minęły lata szkolne uwieńczone świadectwem dojrzałości. Zawsze była przykładną chrześcijanką. Wiele razy uczestniczyła w Pieszej Pielgrzymce Podlaskiej na Jasną Górę. Nikt jednak, nawet najbliższa rodzina i przyjaciele, nie podejrzewali, jakie wewnętrzne rozterki targają jej duszę. Wybór drogi życiowej w zakonie na pozór łatwy, okazał się bardzo trudny. Powołanie stało się silniejsze od pociech życia świeckiego. 9 lipca 1987 roku wstąpiła do Zgromadzenia Sióstr Najświętszej Rodziny z Nazaretu. Postulat i nowicjat oraz pierwsze lata po ślubach tzw. czasowych spędziła na placówce w Częstochowie. Tu również ukończyła Instytut Teologiczny. Jako mgr teologii otrzymała uprawnienia do nauczania katechezy. Po wyjeździe z Częstochowy w 1996 r. przez rok pracowała w Gdańsku.

Pracuje cały czas jako katechetka: od 1997- 2001 w Słupsku, 2001- 2010 w Elblągu, 2010- 2011 w Olsztynie, 2011- 2017 w Łomży, a od 2017- do chwili obecnej, czyli 2018 r.- w Wadowicach.

4. *Służba kościelna.*

ORGANIŚCI:

Pierwszym organistą w parafii był Franciszek Wiśniewski. Wiedzę niezbędną do pełnienia tej funkcji pobierał u organisty Zdolińskiego przy kościele św. Stanisława w Siedlcach. Mieszkał w Radomyśli w odległości ok. 500 m od kościoła. Służył przy kościele 43 lata. „Chociaż nie miał kwalifikacji i nie kończył konserwatorium, należy mu się wspomnienie od parafii, bo pilnie spełniał swój obowiązek”.

Kolejno funkcję organisty w parafii obejmuje Witold Pieniak, Franciszek Pacholak, Antoni Latoch.

Od 01.10.1982 r. zatrudniono przy parafii ucznia organisty Antoniego Wiszniewskiego z Radomyśli.

Natomiast 1 stycznia 1984 r. Antoni Wiszniewski rozpoczyna formalnie pracę jako organista parafii Radomyśl. Równocześnie wykonuje funkcje kościelnego. Pracuje po dzień dzisiejszy.

KOŚCIELNI:

Jako pierwszy pełnił funkcje kościelnego Stanisław Łukasik zam. w Zabłociu, następnie mieszkańcy Radomyśli: Jan Koziestański, Józef Lipiński, Franciszek Czapla, Józef Olszewski, Hieronim Wiszniewski i Antoni Wiszniewski z Radomyśli.

ROZDZIAŁ V:

HISTORIA SZKOŁY

1. Szkoła przed rokiem 1945.

Szkoła Podstawowa w Radomyśli według opowiadań miejscowej ludności, została założona około 1866 roku we własnym na ten cel przeznaczonym budynku. Niektóre materiały źródłowe podają, że szkoła powstała w 1871 roku.³⁶ Budynek stała na polu zakupionym przez wsie: Radomyśl, Zabłocie, Okniny, Januszówka i Dziewule. Znajdował się między Zabłociem, a Radomyślą. Obecnie na tym miejscu znajduje się plebania. Dzieci uczęszczały do szkoły z powyżej wymienionych wiosek. Nauka była udzielana w języku rosyjskim i polskim.

Do roku 1914 przewinęło się około 10 nauczycieli, przeważnie narodowości rosyjskiej. Od roku 1914 byli to już sami Polacy.

Przeciętna uczęszczania dzieci do szkoły wynosiła około 65-70. Nauka odbywała się przeważnie tylko w zimie.

W czasie wojny europejskiej budynek szkolny został opuszczony. Nauka odbywała się w domach prywatnych. W roku 1919 obiekt ten sprzedano na licytacji. Pomoce szkolne, książki itp. Rzeczy zostały rozkradzione. W roku 1916 od tutejszej szkoły oderwały się Okniny i Januszówka z Dziewule. Od tej pory uczęszczały tylko dzieci z Zabłocia i Radomyśli.

³⁶ Społeczeństwo siedleckie w walce o wyzwolenie narodowe i społeczne, red. J. R. Szaflik, PWN, Warszawa 1981, s.36-37.

Tabela 3. Liczba dzieci uczęszczających do Szkoły
Podstawowej w Radomyśli w latach 1887-1893.

Lata	Chłopcy	Dziewczęta	Razem	Roczny wydatek na szkołę w rublach
1887r.	64	10	74	230
1890r.	65	8	73	-
1892r.	40	7	47	-
1893r.	40	7	47	-

Źródło: Społeczeństwo siedleckie, s. 36-37

Po odzyskaniu niepodległości na terenie byłego zaboru rosyjskiego, a potem w całym powiecie, zostały ustalone zasady realizacji obowiązku szkolnego przez dekret „O obowiązku szkolnym” z 7 lutego 1919.

Tabela 4. Organizacja szkoły w latach 1923 – 1935.

R. szk.	Stopień organizacyjny	Liczba dzieci	Liczba nauczycieli	Liczba oddziałów
1923/24	2-klasowa	brak danych	2	4
1924/25	2-klasowa	b. d.	2	4
1925/26	2-klasowa	b. d.	2	4

1926/27	2-klasowa	b. d.	2	4
1927/28	2-klasowa	b. d.	2	4
1928/29	3-klasowa	157	3	4
1929/30	3-klasowa	163	3	5
1930/31	3-klasowa	187	3	6
1931/32	3-klasowa	183	3	6
1932/33	3-klasowa	180	3	6
1933/34	3-klasowa	182	3	6
1934/35	3-klasowa	175	3	6

Źródło: Kronika szkoły w Radomyśli z lat 1923-1950, k. 10

W roku 1923 w dniu 1 września mianowani zostali: Aleksander Szostek – kierownik szkoły i Antoni Osiński – nauczyciel. Do tego roku szkoła istniała jako 2-klasowa, a należały do niej wioski Radomyśl i Zabłocie. Szkoła mieściła się w domach u Bronisława Ługowskiego i Jana Oknińskiego.

W latach 1919-1921 ministerstwo opracowało szczegółowy program nauki szkoły powszechnej, zawierający treści nauczania i wskazania metodyczne.³⁷

Zgodnie z wytycznymi w szkole w Radomyśli nauczano następujących przedmiotów: języka polskiego, geografii, historii powszechnej, religii, śpiewu, gimnastyki, robót męskich, rachunków, przyrody, rysunków. Nauczyciele

³⁷ Historia wychowania, s. 37

zorganizowali kursy wieczorowe dla dorosłych. Słuchaczy zapisało się 40.

Na kursach wykładano: język polski, rachunki, historię i przyrodę. Zajęcia odbywały się 3 razy w tygodniu. Z powodu zlikwidowania pierwszej klasy w szkole w Okninach w 1928 r. i przeniesienia jej do tutejszej szkoły, podniesiony został stopień organizacyjny na 3-klasową Publiczną Szkołę Powszechną.

W roku szkolnym 1928/29 pracowało w szkole trzech nauczycieli: Aleksander Szostek, Helena Szostek i Salomea Frącka. Dzieci nadal uczyły się w wynajętych lokalach u Mieczysława Izdebskiego, Aleksandra Salamończyka i Leona Oknińskiego. Poważnym problemem była absencja uczniów.

W roku 1929/30 promocji nie uzyskało 30% uczniów z powodu nieuczęszczania na zajęcia. Za nieusprawiedliwioną nieobecność swoich dzieci rodzice płacili kary, do 5 dni po 50 groszy, od 5 wzwyż po 1 złoty.

Władze szkolne miały zamiar przenieść tutejszą szkołę do Januszówki, odległej o 2km. Ludność nie zgodziła się na ten projekt. Mieszkańcy wyrazili chęć zbudowania szkoły w Radomyśli.³⁸

10 września 1934 roku na zebraniu Rady Gminy, uchwalono „wyścig” składania datków pieniężnych na budowę szkoły w rejonie Dziewul i Radomyśli. Budowa szkoły miała być rozpoczęta w tej miejscowości, w której będzie większa pula pieniędzy. Dziewule złożyły 250, a Radomyśl 140

³⁸ Kronika szkoły w Radomyśli z lat 1923-1950, k. 15

złotyach. Wobec powyższego postanowiono rozpocząć budowę szkoły w Dziewulach.³⁹

2. *Okres okupacji.*

Wybuch II wojny światowej i okupacja ziem polskich przez armie hitlerowską rozpoczęły tragiczny okres w dziejach naszego narodu. Aby osiągnąć zamierzone cele, okupanci zamknęli wszystkie szkoły średnie i wyższe. W naszej szkole nauki nie przerywano. Szkoła mieściła się w domu kierownika Aleksandra Szostka, a potem u Leona Oknińskiego i Lucjana Orzyłowskiego. Zakazano uczyć geografii i historii. Zabroniono korzystać z podręczników do nauki języka polskiego. Schowano mapy Polski, a spis biblioteki szkolnej wysłano do inspektora szkolnego. Naukę kazano opierać na kilkunastu bajkach oraz na tekstach nowego czasopisma „Ster”, które miało za zadanie wsączać truciznę w umysły dzieci polskich. Wszystko podrożało o 500%. Na ogólną liczbę 202 dzieci – klasyfikowano 130. na obniżenie wyników nauczania miała wpływ niska frekwencja, spowodowana nasileniem chorób i brakiem obuwia.

Szkoła potajemnie uczyła historii i wpajała miłość do ojczyzny. 15 marca 1942 roku założono Szkołę Rolniczą. Zapisano do niej 26 uczniów. Nauka odbywała się popołudniu. Kierownikiem tej szkoły został Aleksander Szostek.⁴⁰

³⁹ Ibid.

⁴⁰ Ibid., k. 21.

3. *Rozwój szkoły w latach 1945-2018.*

Od roku 1945 Szkoła Podstawowa w Radomyśli była 7-klasowa. Pracowało w niej czworo nauczycieli. Nauka nadal odbywała się w budynkach prywatnych.

Staraniem kierownika szkoły i ówczesnego inspektora szkolnego zwieziono i zestawiono baraki niemieckie, aby poprawić warunki lokalowe szkoły.

W roku szkolnym 1946/47 nauka trwała już w nowym budynku, co wzbudzało u dzieci, rodziców i nauczycieli ogromną radość.⁴¹ Poniewierka i tułaczka skończyły się.

Szkoła mieściła się w dwóch barakach, ogrzewanych piecykami żelaznymi, które nie były w stanie dostatecznie ogrzać sal. Sufity i ściany były częściowo bielone, a częściowo malowane farbą olejną. Niestety pomieszczenia i sale lekcyjne nie były w dobrym stanie.⁴²

Plac szkolny powiększono z 28 do 100 arów, przez zamianę łąki szkolnej na pole. Plac ogrodzono siatką, wybudowano ustęp, drwalkę i studnię, urządzono boisko, utworzono ogródki kwiatowe i warzywne.

⁴¹ Ibid., k. 23.

⁴² Sprawozdanie z wizytacji Szkoły Podstawowej w Radomyśli z dnia 6 II 1953r.

Fot. 8. Grono pedagogiczne.

Na wybudowanie szkoły wydano około 15 000 złotych.⁴³

Fot. 9. Zakończenie roku szkolnego.

Ze względu na trudne warunki lokalowe w roku 1960 powołano Społeczny komitet Budowy Szkoły w Radomyśli, którego celem było doprowadzenie do wybudowania nowej

⁴³ Kronika szkoły ..., k. 24.

szkoły. Do szczęśliwego finału przedsięwzięcie udało się doprowadzić przy ogromnej ofiarności i zaangażowaniu kierownika szkoły Aleksandra Szostka, nauczycieli i rodziców, którzy oprócz składek, wykonywali wiele prac niefachowych, pomocniczych.⁴⁴

Przed zakończeniem roku szkolnego 1964/65 piętrowy budynek szkolny został przygotowany do użytku. Młodzież szkolna przyczyniła się do uporządkowania boiska, urządzenia ogródka ozdobnego.

Fot. 10. Budynek szkoły w roku 1965 (fot. własna)

Szkoła posiada oprócz 9 sal lekcyjnych i sali gimnastycznej, pokój nauczycielski, kancelarię, bibliotekę, szatnię, dwie łazienki.

23 kwietnia 1965 roku odbyło się oficjalne oddanie nowej szkoły do użytku. Na uroczystość oprócz nauczycieli, młodzieży i rodziców przybyli: przewodniczący Rady

⁴⁴ Księga protokołów Rady Pedagogicznej z lat 1960-1964, k. 30.

Narodowej w Radomyśli – Bednarczyk, przewodniczący ZNP – Uziębło, komendant policji.⁴⁵

Kierownictwo i nauczyciele zaczęli czynić starania o zakup nowego sprzętu oraz pomocy dydaktycznych, aby urządzić klaso-pracownie. Do najważniejszych wydarzeń w życiu szkoły wówczas należy zaliczyć: akademie szkolne, udział w uroczystościach gminnych, organizowanie imprez sportowych oraz wycieczek.

W czasie wolnym od zajęć lekcyjnych uczniowie korzystali z różnych form działalności pozalekcyjnej, na którą składały się organizacje młodzieżowe i uczniowskie oraz koła zainteresowań. Najpopularniejszymi były: SKO i ZHP. Poważnym problemem była absencja uczniów. Nauczyciele starali się badać jej przyczyny i w różny sposób likwidować.⁴⁶ W 1993 roku z inicjatywy dyrektora zaczęto czynić staranie o nadanie imienia szkole. Po długich przygotowaniach 12 maja 1996 roku odbyło się oficjalne nadanie szkole imienia Henryka Sienkiewicza. Mieszkańcy wsi Okniny zorganizowali „święto pieczonego ziemniaka” i cały dochód z imprezy, w wysokości 2450 złotych, przekazali na ufundowanie sztandaru.⁴⁷ W czasie uroczystości:

- odczytano akt nadania imienia szkole
- młodzież szkolna złożyła ślubowanie na sztandar
- zaproszeni goście wbili gwoździe w drzewiec sztandaru

⁴⁵ Wywiad z Tadeuszem Cabajem – byłym dyrektorem szkoły.

⁴⁶ Księgi protokołów ..., k. 30

⁴⁷ Księga protokołów ..., s. 45

- młodzież szkolna zainscenizowała fragment noweli H. Sienkiewicza pt.: „Janko Muzykant”.

W czasie tej uroczystości dokonano odsłonięcia tablicy pamiątkowej, poświęconej długoletniemu kierownikowi szkoły Aleksandrowi Szostkowi. Tablica została umieszczona przy głównym wejściu do szkoły. Na imprezę przybył z Warszawy syn A. Szostka wraz z żoną. Co roku 12 maja uroczystie obchodzimy pamiątkę tego wydarzenia.

Od 1 stycznia 1996 roku szkoły zostały przejęte przez samorządy lokalne.

Z dniem 1 września 1999 roku wchodzi w życie reforma oświaty, powstanie nowy ustrój szkolny.

25 czerwca 2003r. uchwałą Rady Gminy powołano Zespół Oświatowy w Radomyśli.

W roku 2006 rozbudowano budynek o salę sportową z zapleczem i 2 salami lekcyjnymi.

Fot. 11. Budynek szkoły w 2006r. (fot. własna)

Fot. 12. Nowa część budynku szkoły. (fot. własna)

W roku 2016 i 2017 wyremontowano budynek szkolny i dokonano:

- wymiany instalacji elektrycznej
- wymiany centralnego ogrzewania
- remontu sal lekcyjnych, łazienek, korytarzy, biblioteki, sekretariatu, gabinetu dyrektora, gabinetu pedagoga i logopedy
- remontu schodów zewnętrznych
- ułożenia kostki na placu szkolnym
- remontu i przystosowania pomieszczeń wyodrębnionych z przestrzeni szkolnej na potrzeby wychowania przedszkolnego.

Przy szkole znajdują się ogrodzony plac zabaw, z którego korzystają uczniowie oraz młodsze dzieci.

Od 1 września 2017 roku dostosowano sieć szkół podstawowych i gimnazjalnych do nowego ustroju szkolnego. Zespół Oświatowy w Radomyśli został przekształcony

w ośmioletnią Szkołę Podstawową im. Henryka Sienkiewicza w Radomyśli. W skład szkoły wchodzi również oddziały gimnazjalne (do roku 2019) oraz dwa oddziały przedszkolne dla grupy 3 i 4 latków, 5 i 6 latków. Obecnie szkoła współpracuje z różnymi instytucjami, m. in.: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiśniewie, Gminny Ośrodek Kultury w Wiśniewie, Policja, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Stoku Lackim, Parafia w Radomyśli, Ochotnicza Straż Pożarna w Radomyśli (szkoła została odznaczona medalem za zasługi dla pożarnictwa w roku 2008 srebrnym a w roku 2018 złotym).

4. *Kadra kierownicza i nauczyciele.*

W zakresie działalności dyrektora w szkole wchodzi obowiązkowo organizacyjne, pedagogiczne i dydaktyczne względem uczniów, ich rodziców, nauczyciele i środowiska szkolnego.

Tabela 5. Kadra kierownicza.

Lp.	Kierownik i dyrektorzy szkoły	Lata kierowania placówką
1.	Aleksander Szostek	1923-1972
2.	Tadeusz Cabaj	1972-1984
3.	Henryka Kowalczyk	1984-1986
4.	Stanisław Ponikowski	1986-2003

5.	Małgorzata Szerszeń	2003- 2009
6.	Beata Wiszniewska	2009- do chwili obecnej

*Źródło: Opracowanie własne na podstawie dokumentacji
szkoły.*

- ALEKSANDER SZOSTEK urodził się w 1902 roku w Rossoszy.⁴⁸

Poświęcił szkole w Radomyśli dużą „częstkę swojego życia”, cały swój wolny czas. Był dobrym gospodarzem szkoły, godnie reprezentował ją na zewnątrz. Należy podkreślić jego zasługi w zakresie inwestycji. Postawiono pierwszy budynek szkolny (baraki), wybudowano szkołę, budynek mieszkalny dla nauczycieli.

Jako kierownik, na miarę sił i możliwości finansowych, stale szkołę modernizował, remontował, ulepszał.

⁴⁸ A. Zawadzka, Szkoła siedlecka w okresie okupacji hitlerowskiej 1939-1944, PWN, Warszawa 1986, s. 25

Był to człowiek z zasadami, wymagający zarówno dla uczniów, jak i nauczycieli. Cechowała go obowiązkowość i zdyscyplinowanie. We wspomnieniach, zwłaszcza tych, których uczył, zapisał się jako bardzo dobry pedagog. Uczył również ludzi starszych, prowadząc kurs dla analfabetów. Był także kierownikiem Zasadniczej Szkoły Rolniczej w Radomyśli.

Odszedł na zasłużoną emeryturę w 1972 roku, po 49 latach pracy. Zmarł w 1993 roku i został pochowany na cmentarzu w Siedlcach.

- TADEUSZ CABAJ został dyrektorem szkoły od 1 września 1972 roku.

Urodził się w 1935 roku w Zabłociu. W szkole w Radomyśli pracował nieprzerwanie od 1954 roku jako nauczyciel matematyki.

Służył zawsze radą i pomocą nauczycielom w różnych sytuacjach. Jego dwie uczennice są obecnie wśród kadry pedagogicznej. Zasłużył się jako opiekun drużyny harcerskiej

i spółdzielni uczniowskiej. Odszedł na zasłużoną emeryturę w roku 2000.

Tadeusz Cabaj zmarł 17 września 2016r. Pochowany na cmentarzu parafialnym w Pruszyńcu.

- HENRYKA KOWALCZYK urodziła się w 1937 roku w Ernestynowie.

W szkole pracowała od roku 1972 do 1986. przez ostatnie dwa lata pełniła funkcję dyrektora. Wcześniej pracowała we wsi Anielin. Z jej inicjatywy założono centralne ogrzewanie, wyremontowano szkołę. Henryka Kowalczyk była dyrektorem bardzo krótko, ale wiele dokonała dzięki aktywnej pomocy środowiska.

- STANISŁAW PONIKOWSKI urodził się w 1953 roku w Serokomli.

Od 1986 do 2003 roku pełnił funkcję dyrektora. Wcześniej pracował w Sokołowie Podlaskim w szkole specjalnej, a następnie w Ługach Wielkich.

Od samego początku pracy w Szkole Podstawowej dał się poznać jako bardzo dobry gospodarz prowadzonej placówki i jako osoba zaangażowana w społeczności lokalnej.

- MAŁGORZATA SZERSZEŃ urodziła się w 1969 roku w Hajnówce.

Jest absolwentką Wyższej Szkoły Rolniczo-Pedagogicznej w Siedlcach, kierunku – biologia ze specjalnością nauczycielską.

Od 1 września 1991 roku do 31 sierpnia 2003 pracowała w Szkole Podstawowej w Jastrzębiach Śmiarach jako nauczyciel przedmiotów przyrodniczych. Od 1 września 2003 roku została powołana do pełnienia funkcji dyrektora Zespołu Oświatowego w Radomyśli na okres 5 lat, tj. 2003-2008. W roku 2008 pani dyrektor przystąpiła do konkursu i została powołana na stanowisko dyrektora na kolejne lata, ale w roku 2009 zmieniła miejsce zamieszkania i zrezygnowała z pracy w szkole.

- BEATA WISZNIEWSKA urodziła się w 1968 roku w Woli Suchożebrskiej.

W szkole w Radomyśli pracuje nieprzerwanie od roku 1989. Najpierw jako nauczyciel nauczania początkowego, a następnie w latach 2009 – 2010 jako pełniąca obowiązki dyrektora Zespołu Oświatowego w Radomyśli. Od lipca 2010 roku została powołana na 5 lat do pełnienia funkcji dyrektora szkoły. Okres ten został przedłużony w 2015 roku na kolejne lata, tj. do 31 sierpnia 2019 roku.

Od 1 września 2017 roku w związku z reformą oświaty pani Beata Wiszniewska jest dyrektorem Szkoły Podstawowej im. Henryka Sienkiewicza w Radomyśli.

O sławie szkoły nie decydują tylko kierownicy. Do jej dobrego imienia przyczynia się również w dużym stopniu grono pedagogiczne. Obecnie w szkole zatrudnionych jest 18 nauczycieli.

Tabela 6. Liczba nauczycieli uczących w Szkole Podstawowej w Radomyśli w latach 1923-1998 oraz 2017-2018 i Zespole Oświatowym w Radomyśli w latach 2003-2016.

Lata szkolne	Liczba nauczycieli
1932-1928	2
1928-1931	3
1931-1948	4
1948-1953	5
1953-1962	6
1962-1963	7
1963-1982	8
1982-1984	10
1984-1991	11
1991-2003	12
2003-2007	19
2008–2009	18
2010	16
2011	17
2012-2015	16

2016	18
2017	16
2018	18

Źródło: Opracowanie własne na podstawie materiałów źródłowych.

Fot. 13. Uczniowie III gimnazjum z nauczycielami.

Przez całe istnienie szkoły nauczyciele konsekwentnie podnosili i podnoszą swoje kwalifikacje zawodowe, biorąc udział w zespołach metodycznych czy kursach doskonalących.

Nauczycieli tejże szkoły nie brak na listach odznaczonych i wyróżnionych pracowników.

ROZDZIAŁ VI:

KULTURA

Życie kulturalno-oświatowe rozkwitało we wsi od najdawniejszych czasów. Oprócz szkoły dużą rolę odgrywała biblioteka. Przez wiele lat istniała biblioteka publiczna, najpierw w Radomyśli, następnie przeniesiona do Zabłocia. Korzystały z niej dzieci, młodzież i starsi. W roku 1996 zbiory tej biblioteki podzielono. Część przekazano bibliotece publicznej w Wiśniewie. Większość jednak woluminów trafiło do biblioteki szkolnej w Radomyśli, zasilając znacznie jej zbiory.

Pewne podstawowe elementy życia kulturalnego i rozrywkowego przechodziły z pokolenia na pokolenie i do takich należały obyczaje związane z kalendarzem. W okresie Świąt Bożego Narodzenia chodzili kolędnicy. Ten zwyczaj przetrwał do dnia dzisiejszego. Nie pomijano też żadnych tradycji pochodzących od przodków, chociaż zmieniające się czasy i obyczaje eliminowały stopniowo stare zwyczaje. Niektóre z nich były dość przykre, np.: na pół postu malowano okna pannom, wynoszono bramy.

Ciekawe również są zwyczaje ze Świątami Wielkanocnymi: oblewanie wodą, obdarowywanie święconymi jajkami.

Wieczorne godziny na wsi to zajęcia takie jak: wspólne kiszenie kapusty, darcie pierza, przędzenie wełny, haftowanie.

Starym zwyczajem, który przetrwał i nadal cieszy się dużą popularnością to zabawy taneczne organizowane w remizie strażackiej, a latem na placu szkolnym.

Rozpowszechnionym zwyczajem Radomyśli są dożynki. Uroczystość dożynkowa odbywa się każdego roku we wrześniu. Poszczególne wioski wykonują z tej okazji wieńce – jako uwieńczenie całorocznej ciężkiej pracy. Niektóre wieńce – wręcz artystyczne dzieła – brały udział w konkursach organizowanych w Woli Gułowskiej i Pratulinie. Wieńce z Radomyśli pojechały na Litwę – jako odrobina polskiej kultury na tej ziemi.

Dużym zainteresowaniem cieszyło się też święto pieczonego ziemniaka. Po raz pierwszy zorganizowane w Okninach Starych 15 października 1995 roku.

Przejawem rozwoju kultury w Radomyśli są też przygotowywane w okresie Świąt Bożego Narodzenia przez dzieci i młodzież jasełka. Wystawiane były w szkole, w kościele w Radomyśli i Wiśniewie. Głównym inicjatorem tego przedsięwzięcia był Antoni Wiszniewski – organista i zarazem radny gminy Wiśniew.

Życie kulturalne mieszkańców rozkwita nadal poprzez coroczne spotkania w Szkole Podstawowej w Radomyśli na Przeglądzie Pieśni Patriotycznych "Śpiewam Ci Polsko". Podczas choinki szkolonej, Dnia Rodziny, Dnia Babci i Dziadka oraz w Centrum Integracyjno- Edukacyjnym na akademii z okazji Święta Odzyskania Niepodległości, Gminnego Dnia Seniora. W Radomyśli prężnie działa Stowarzyszenie Aktywności Lokalnej „Radość” oraz zespół wokalny „Radość”. Mieszkańcy Radomyśli mogą codziennie słuchać „Twojego Radia Wiśniew”. Muzyka, informacje, audycje nagrywane przez uczniów, nauczycieli oraz mieszkańców, to tylko niektóre elementy programu gminnej rozgłośni.

BIBLIOGRAFIA

A. ŹRÓDŁA RĘKOPIŚMIENNE:

1. Archiwum Diecezjalne w Siedlcach.
 - Dekret o erekcji parafii z dn. 16.09.1931r.
 - Pismo ks. J. Kobylińskiego – dziekana dekanatu siedleckiego z dn. 30.10.1931r.
 - Schematyzmy Diecezji Podlaskiej z lat 1919, 1925, 1983.
2. Archiwum Parafii Radomyśl.
 - Inwentarz Fundi instructi nr 36.
 - Kronika parafii Radomyśl nr 5.
3. Archiwum Szkoły Podstawowej w Radomyśli.
 - Księga protokołów Rady Pedagogicznej z lat 1960-1964.
 - Kronika szkoły w Radomyśli z lat 1923-1950.
 - Sprawozdanie z wizytacji Szkoły Podstawowej w Radomyśli z dnia 6 II 1953r.

B. WYWIADY:

- Wywiad z Tadeuszem Cabajem – byłym dyrektorem szkoły.

C. OPRACOWANIA:

1. Aleksandrowicz P., Diecezja Siedlecka czyli Podlaska. W rocznicę erekcji (1818 – 1968). Przyczynki i materiały do dziejów Diecezji Siedleckiej czyli Podlaskiej, Siedlce 1971.
2. Ćwik W., Reder J., Lubelszczyzna. Dzieje rozwoju terytorialnego, podziałów administracyjnych i ustroju władz, Lublin 1977.
3. Dudka F., Zarys historyczny dziejów Diecezji Siedleckiej, Siedlce 1993.
4. Górnowicz H., Rodowe nazwy miejscowe Wielkopolski, Małopolski i Mazowsza, Gdańsk 1968.
5. Historia wychowania XX w., red. J. Miąso, Warszawa 1980.
6. Jarmoch E., Religie – Świątynie – Wyznawcy, Siedlce 1996.
7. Katalog Diecezji Siedleckiej, Siedlce 1999.
8. Katalog Zabytków Sztuki w Polsce, t. 10, Zeszyt 220, powiat siedlecki, Warszawa 1965.
9. Koziestański K., Dzieje parafii Zbuczyn w latach 1819 – 1939. Praca magisterska niepublikowana, Lublin 1996.
10. Olędzki A. E., Żywot świętego Andrzeja z Avellino 1521-1608, Lublin 1964.
11. Orgelbrand S., Encyklopedia Powszechna, t. 21, 1865.
12. Pawiński A., Polska XVI wieku pod względem geograficzno-statystycznym. Źródła dziejowe, t. XVI Małopolska, Warszawa 1886.

13. Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich (dalej SG), t.9, 1888
14. Społeczeństwo siedleckie w walce o wyzwolenie narodowe i społeczne, red. J. R. Szaflik, PWN, Warszawa 1981.
15. Taszycki W., Najdawniejsze polskie imiona osobowe, Kraków 1926, (w:) Rozprawy i studia polonistyczne, Onomastica, Wrocław 1958.
16. Towarzystwo Miłośników Wiśniewa, Wydział Kultury i Sztuki Urzędu Wojewódzkiego w Siedlcach, Siedlce 1986.
17. Wiadomości Diecezjalne Podlaskie (dalej WDP), - R.2 (1919), nr 2-4.
18. Winter A., Dzieje Siedlec 1448-1918, Warszawa 1969.
19. Zawadzka A., Szkoła siedlecka w okresie okupacji hitlerowskiej 1939-1944, PWN, Warszawa 1986.